

1

قادينجا

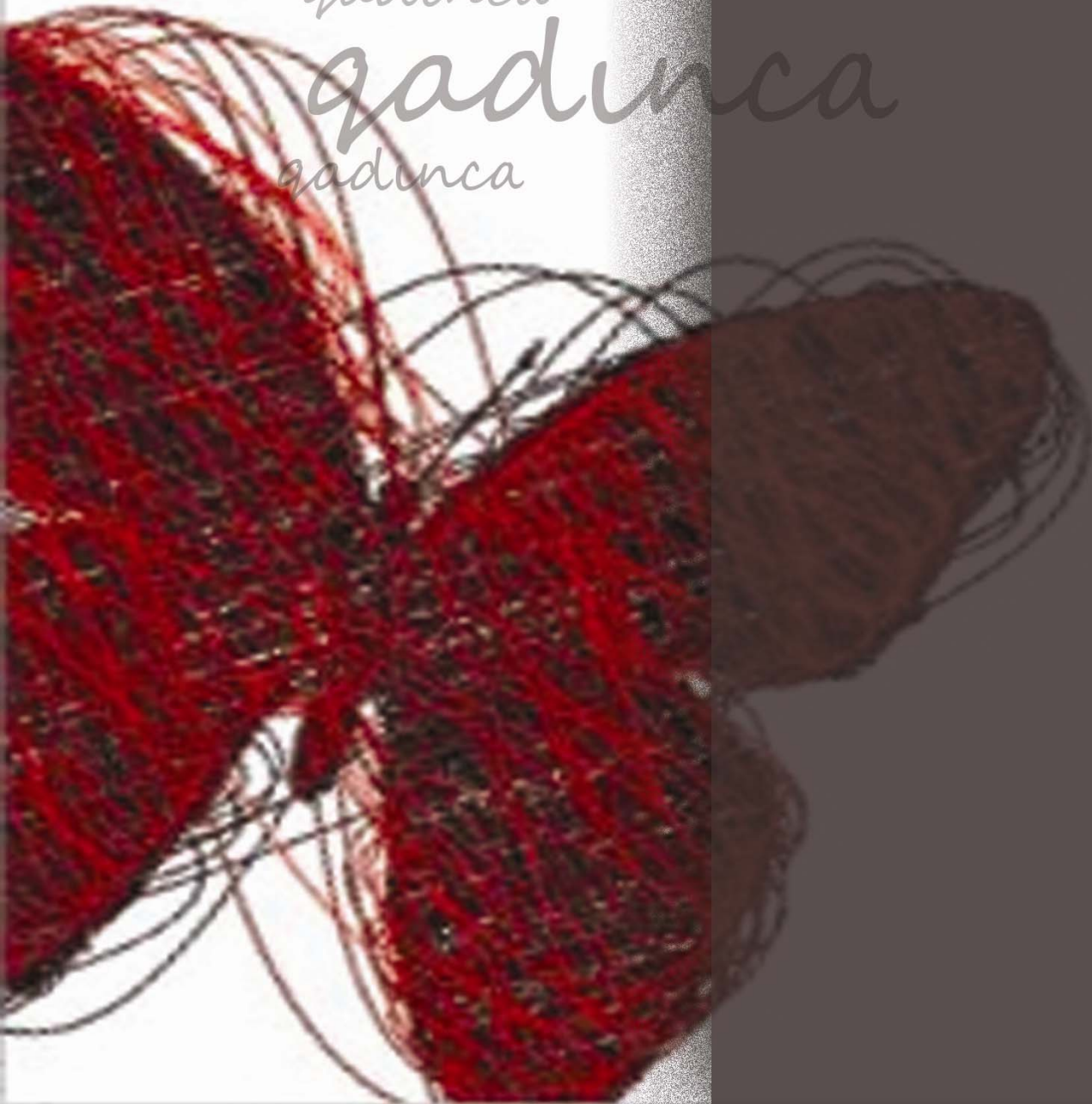
سياسی، ادبی، اجتماعی، فرسنگی گونئی آذربايجان قادين درگيسي

qadınca

qadınca

qadınca

qadınca

ایچیندکیلر:

- 2 باش سوز.....
- 5 قادین حاقلاری.....
- 17 آذربایجان میلی حرکتینده قادین- مهسا منهدیلی.....
- 20 توپلومون اینکیشافیندا قادین رولو – زومرود یاغمور.....
- 24 سیما دیدار و علیرضا فرشی
- 26 سعید متین پور.....
- 28 تورک میتولوژی سینده توفان و قادین.....
- 32 سریه خانیم- رضا همراز.....
- 48 بیر قادین بیر خاطره_ اورمو 1384- اینیک قاراداغلی.....
- 50 منه جاسوس دئییرلر آنا- زاهیده کوجا اوغلو.....
- 53 قبیر آدرسی- نیگار خیالوی.....
- 59 قادین. آزادلیق. اولوم...- زومرود یاغمور.....
- 61 باجینین آدینی اوزومه قويدوم- رباب سلطانی.....
- 67 شعر

یو درگی بیر قروب گونئی آذربایجانلی گنج قادین طرفیندن یاینلانماقدایر.

قاپاق قونوسو: دومینیک جمهوریتینده 25 نوامبر 1960 دا بیر دره دیبینه اوچ قادین جسدی تاپیلیر. اوچ باجی دیکتاتورلویه قارشى آمانسیز مجادله ائتدیکلری اوچون گیزلی پلیس طرفیندن اولدورولموشدولر. پاتریا، مئنورا و ماریا بوندان سونرا کهنک اولاراق اولومسوزلشیرلر.

ایمیل: qadinca@gmail.com

وبلاگ: [/http://www.qadinca.blogfa.com](http://www.qadinca.blogfa.com)

باش سۆز

سونونجو يولوموز

اؤلوم يولودور

آمان دير

سن

من سيز

بو يولا چيخما

تاريخمizin گنجه سينده گوندوزونده ياشاديقجا ياپراغيندان ياپراغينا باخديقجا باريش سئون بير ميللتين اؤزگورلوک يولوندا آپارديغي ساواشلارين واريتى اولدوغوموزلا اونورلانيريک .

قادينى ارکيى چيگين چيگينه اوووج اوووج وارليغيني قوروماقدا جانلاريندان بئله اسيرگميبيلر

کيمسه نين يوواسينا چؤپ اوزاتماقلا غورولانمايان بير ميللت يووالاريني ساخلاماقدا بالالاريني بئله قوربان وئربيلر

اؤزگورلوک ساواشيندا چينسيت سيز ساواشان بير ميللتين بالالارى اولدوغوموز وار اولدوغوموزدور

بيزيم جلالدارين باشيني کسن تومروس لريميز وار

قيلينچ قيلينجا قوشونلاردا ساواشان خاتين لريميز وار

نيگارلاريميز هجرلريميز وار

دلى ليکده دلى دومرولو آشان سنودالى قادين لريميز وار

بيزيم پاشالاريميز وار آدلارى زئينب بير اولو تبريزى بير قوشون سالدیرغاندان قورویا بيله جکجه پاشاديرلار

بيزيم سرييه لريميز وار 1325ده رضا مير پنچين لشگرينه تک باشينا ديرنيبلر

بيزيم عزيزه لريميز وار موستقيل آذربايجانين باسيلميش

گونلرينده تجاوز حؤکومه اوغرادى لار

بيزيم آرخاميزدا بئله بير شرافت ائلچى لرى وار

جانلاريني ماللاريني بالالاريني وطن لرينه قوربان وئرن قادين لريميز

و بوگون

قىزلاريمىز وار آرزىلاريندا گلين دونو يوخ دور ايىنلريني وطنه بورويوبلر
و بو گون آدسىز سوسقون تنلرىنين جانلارىنين هر آن قورخوسون ياشايبيدا جانلى شهيد قىزلاريمىز وار
آدلارى ميللتچى اؤزلىرى بير ميللت
بو گون وطن سئوگىسىنين جزاسىنى بوشانماقلا اؤدهينلر وار
عائله لرین دن قوولانلار وار
كىملىك لرينين منيمسه مه سينين جزاسىني
پاراسىزلىقلا ايشسىزلىكله تحصيل دن محروم اولماقلا اؤديپلر
اونلارين اللرين دن بو گلير
سوسالار
و سوسقون سئولر
دينى اؤز قازانچلارينا قوللانلارين و آسىمىلاسيونون بير باسقىندا بويوموش كسين...
هارادان هارايا گلديگيمىزى تانيدىقجا گندجيمىز يولو سئوهرک گنديرىک
آزماياچاگيمىزى سئوهرک گوونه آليرىق
دونيانين گونجل تاريخىنين برابرلىک اؤزگورلوک ساواشلاريندا بيزيم پاييمىزدا دوشن ديليمىزه توپراغيمىزدا تاريخ
ديرلريمىزه اينسانى حاقلاريمىزدا سورکلى سالديرىب تالانلايان بير يۇنئتيمه آماج اولماغيمىزدير.
21دئويرده دونيا وطنداشىنين بيرينچى حاقلاريندان محروم قالديغيمىز، اؤز ديليمىزده يازيب اوخوماغا
ياساقلانديغيمىز اؤز كيملىگيمىزله توپلومدا رسمى چيخيش ائده بيلمه ميز ،تورک كيملىگيمىزین ساپىق
كىملىكلره دؤنوشدورولمه آسىمىلاسيونو،...
سويچو فارسىزاسيون دوشونجه سين دن قايناق لانان ائكونوميك كولتورل توپلومسال سياسال تاريخسل باسقىنلار
بىزى بوگون بير كيملىك و برابرلىك كرىزىنه دوشوروب دور.
بتله دير كى چاغيريمىزى بتله سسلندىك

سونونجو يولوموز اولوم يولودور

آماندير سن منسىز بويولا چيخما

--

گنجميش دير لريمىزى منيمسه يه رك قادين اركك آيىرمادان ميللى دئموكراتىك حاقلاريمىزى قازانماق سورجينه
قاتيلاراق ميللى اينسانى حاقلاريمىزى ساواشى آدينا قادينجا درگىسىنى يايىنلاماغا اؤزوموزو گؤره و لي گؤردوك

بو درگى نين ايلك سايىنى 21 آزي اوغورلاباراق يايىنلادىغىمىز لا بو فوتلو گونويىنى باشلادىغىمىز گۇره وه اوغور
وترجه يىنى اوموروق

- باشقا ميللت لرين چئشىدلى دئموكراتىك حركت لرينى سايغىلا قارشىلاياراق آذربايجان تورك كىملىمىزى
تملىنده باغىمسىز ليغىمىزى بىلدىررك بو درگى اؤزونو آذربايجان ميللتىنىن ميللى دئموكراتىك اىستكلرى يونونده
چالشاچاق

_درگىنىن آنا هئىتتىنىن آدلارى گونلرىنىن ساغلاماق ايچىن گىزلى توتولاجاق

_تورك و آذربايجان قادينلارنىن يازىلارنىن يوروملارنىن هر جوره يازا بيله جك لري خاطره لرينى حىسلىرىنى و
سورونلارنى اىسته سلر آدلارنىن گىزلى توتولماسىلا يايىنلاماغا گوزله بيرىك

_بىزه هر جوره اىستر تبرىكليله اىستر گۇندردىكلرى يازىلارلا ياردىم ائدن بويوك لرىمىزه و دوستلارىمىزدا درىن
سايغىلارىمىزى سونوروق بويوكلرىمىزدن و سايغىلى فيكىرداشلارىمىزىن ايليشگىسىنى اوموروق.

قاديىجا

قادين حاقلارى

بىرلشمىش مىللتلر تشكىلاتى نىن قادينلار نىن حقوقلار نىن پوزولماسى نىن ارادان قالدىرىلماسى حاقىندا اولوسلاراراسى سۇزلىشمىسى

بۇلوم 1

مادده 1

بو سۇزلىشمە نىن اىستكلرى "قادينلار قارشى آبرى-سئچكىلىك" آنلايشىنى ارادان قالدىرما اىلكەسىنە دايدانراق، قادينلار نىن توپلومسال ائلهجەدە عايىلە دورومونودان آسىلى اولمايداراق، اونلار نىن بوتون سىياسى، ائكونومىك، توپلومسال، كولتورل، كىشىسل يا دا بىر باشقا آلندا قادينلار نىن اىنسان حاقلارى و اساس اۇزگورلوكلرى نىن تانىماسىنى، ائلهجەدە حياتا كئچىرىلمىش دىر. بو حاقل و اۇزگورلويون قارشىسىن آماق سۇزلىشمە قارشى سايبلىر.

مادده 2

سۇزلىشمە قوشولان دۇولتلر قادينلار نىن حاقلار نىن پوزولماسى نىن بوتون فورمالار نىن قىنايىر و بوتون اويغون يوللاردان دىرلنەرک، گنجىكىدىرىلمەدن قادينلار نىن حاقلار نىن پوزولماسى نىن ارادان قالدىرىلماق سىياسىنى يوروتىمى اوستەلىر و بو اىستكلە آشاغىداكى گۇرولرى يئر نە يئتىرىلر:

آ. قادينلار كىشىلر نىن حاقل بىرلىگى اىلكەسىنى دۇولت آناياسالار نىن يا دا باشقا ياسالار يئرلىشىرىب، اويغون و ياسال يوللارلا بو اىلكنى حياتا كئچىرىلمەسىنى يئر نە گتىرمك؛

ب. قادينلار نىن حاقلار نىن پوزولماسىنى قاداغان ائدن گرکلى اويغون ياسالار يارادىب و باشقا اويغون يوللار نىن منىمسك؛

ج. قادينلارلا كىشىلر نىن حاقل بىرلىگى اىلكەسى اوستونده قورولموش، قادينلار نىن حاقلار نىن ياسال يوللارلا ساوونماسىنى دوزلتمك و بو ايشى بىلن اولوسال محكمەلرى و يا باشقا توپلومسال قورولوشلار يولولا بو حاقللار نىن پوزولماسى نىن قارشىسىنى آماق؛

د. قادينلار نىن حاقللار نىن پوزولماسى نىن قارشىسىنى آلىب و بوتون توپلومسال قورولوشلار نىن بو يولدا ايشلمەلر نە تامينات وئرمك؛

ا. هر هانسى بىر شىخس و يا قورولوش طرفىن دن قادينلار قارشى آبرى-سئچكىلىگى ارادان قالدىرماق اوچون بوتون گرکلى و اويغون اۇنلمەلر آماق ؛

ف. قادينلار نىن حاقللار نىن پوزولماسى نىن وئرن ياسالار، دوزوكلرى، گلنكلرى، تۇرەلرى دئىيشدىرمك و يا ارادان آپارماق اىستى اىلە اولوملو تدبىرلر آماق؛

گ. قادینلارین حقوقلارینین پوزولماسینا یئر وئرن بوتون محکمه یاسالاریننی آرادان قالدیرماق.

مادده 3

سۆزلیشمه یه قوشولان دؤولتر کیشیلرله ائشیت حقوقلار اوزرینده قادینلارین اینسان حقوقلارینا اؤزه لیکله سیاسی، توپلومسال، ائکونومیک و کولتورل حاقلارینا ییه اولمالاریننی و اونلارین بو آلاندا اؤزگورلوکلریننی گارانتی ائتمه لی، ائلجده قادینلارین ایرلی لشمه لرینده اؤنملی یاسالار یاراتمالی دیرلار.

مادده 4

1. سۆزلیشمه یه قوشولان دؤولت لر طرفیندن کیشیلر و قادینلار آراسیندا حقوق بیرلیگینی تئزلیکله حیانا گنجیرمک اوچون آلینان کنجیجی اؤنملر، سۆزلیشمه نین بلیرلدیگی کیمی حاقلارین پوزولماسی آنلامیندا باشا دوشولمیه جک و هئج بیر شکیلده ائشیت سیزلیک و یا آیری-آیری ایستاندارتلارین قورونوب ساخلانماسی آنلامیندا ایشلدیلیمیه جک دیر. بو کنجیجی اؤنملر حقوق بیرلیگی ایلکه سی نین ایستکلرینه چاتان دان سونرا آرادان قالدیریلماق لار.

2. سۆزلیشمه یه قوشولان دؤولت لر طرفیندن آنالیق حقوقلارینین قورونماسینا یؤن دیلیمیش اؤزل اؤنملر سۆزلیشمه نین ده ایچری سینه آلاق حقوقلارین تاپدالانماسینا یول آچما یاجاق دیر

مادده 5

4. سۆزلیشمه یه قوشولان دؤولته لر آشاغی داکی بوتون گرکلی اؤنملر آلاجاق لار:

آ. هر ایکی جینس دن بیرینین آشاغی سوییه ده اولماسی و یا اوستون لوگو دوشونجه سیننی توپلومدا اولان توپلومسال و کولتورل گلنک لری دئیشتیرمک و یا آرادان قالدیرماق؛

ب. آنالیق آنلابییشی نین توپلومسال بیر گؤره و کیمی آنلاشیلما سیننی و اوشاق لارین یئتیشدیریلمه سیننی قادین و کیشی نین اورتاق سوروملو لوغونا گتیریلمه لی. هر شئی دن اؤنجه اوشاق لارین دورومو و چبخاری گؤزه آلینمالی دیر.

مادده 6

سۆزلیشمه یه قوشولان دؤولت لر قادین آلوترکینین بوتون فورمالارینین، فاهیشه لیک دن قازانچ اوچون ایشلدیلیمه سینه سون قویماق اوچون بوتون گرکلی اؤنملر ائله جه ده یاسال اؤنملر آلاجاق دیر.

بؤلوم 11

مادده 7

سۆزلیشمه یه قوشولان دؤولت لر اؤلکه نین سیاسی و توپلومسال حیاتیندا قادینلارین حقوقلارینین پوزولماسینین آرادان قالدیریلماسی اوچون بوتون گرکلی اؤنملر آلاجاق دیر. اؤزه لیکله کیشیلرله ائشیت حقوقلار اوزرینده قادینلارین آشاغی داکی حقوقلاریننی یئرینه یئیره جکلر:

آ. بوتون سئچكى لردە و خالق اويلامالاريندا سس وئرمك و بوتون دؤولت سئچكى لى اورگانلارينا سئچيله بيلمك حقوقو؛

ب. حكومتين سياستى نين هازيرانماسيندا و حياتا كنجيريلمە سینه قاتىلا بيلمك، دؤولت ايستوركتورلاريندا گورو آلا بىلىب و اونلار يئرئنه يئتىرمك؛

ج. اۆلكە نين سياسى و توپلومسال حياتى ايله باغلى اولان، حكومته باغلى اولمايان بيرلىكلره و قوروملارا قاتىلا بيلمك.

مادده 8

سؤزلىشمە يە قوشولان دؤولت لار قادينلارلا كيشى لرين ائشيت حقوقلار اوزرينده هئچ بير ياسا پوزونتوسو اولمادان قادينلار اؤز اۆلكە لرينى اولوسلاراراسى دوزيده تمثيل ائتمك و اولوسلاراراسى قورولوشلار ايشينه قاتىلماق اوچون ايمكانلار ياراتماق ايستينى له بوتون گرگلى اؤنملرلى آلمالى دير.

مادده 9

1. سؤزلىشمە يە قوشولان دؤولت لار قادينلارلا كيشى لره ائشيت حقوقلار اوزره اؤز وطنداشلىقيني آييد انده بيلمك، ديشمك و يا قورويوب ساخلماق حقوقو وئره جكلر. سؤزلىشمە يە قوشولان دؤولت لار قادينلار ايشينه قاتىلماق اوچون ايمكانلار ياراتماق ايستينى له بوتون گرگلى اؤنملرلى آلمالى دير.

2. سؤزلىشمە يە قوشولان دؤولت لار اوشاقلار ايشينه قاتىلماق ايستينى له بوتون گرگلى اؤنملرلى آلمالى دير.

بۇلوم 111

مادده 10

سؤزلىشمە يە قوشولان دؤولت لار ائيتيم آلانيندا قادينلارلا كيشى لره ائشيت حقوقلار ايشينه قاتىلماق ايستينى له بوتون گرگلى اؤنملرلى آلمالى دير.

آ. ايستر شهر، ايسترسه ده كند يئرلرينده اولان بوتون ائيتيم قورولوشلار ايشينه قاتىلماق ايستينى له بوتون گرگلى اؤنملرلى آلمالى دير، ايستينلن پئشه يە بيه لنمك اوچون ائشيت شرطلر ايره لى سورولمه سى، بو ائشيت ليه مکتب اؤنجه سى، گنل ائيتيم، تئكنيكى پئشه و يوكسك تئكنيكى ائيتيمى و پئشه حاضرليغى نين بوتون چنشيت لرينده تامينات وئريلمه لى،

ب. عيني ائيتيم پروگرامى، عيني سيناوارلار، عيني ايستاندارلار اوزرينده اوزمانلاشميش اؤيرتمنلر و عيني ايستاندارلارلا تيكلميش اوخوللار و ائيتيم گرگلرينه بيلمك،

ج. درسلىكلىرىن و مكنب پروگراملارنىن يىنىدىن گۇزدن كىچىرىلمەسى و يىنى تدرىس مئتودلارنىن اويقولانماسىلا اۇنجهدىن يىرلشمىش قادين و كىشى آبرى-سئچكىلى اوزرىنده قورولمىش گىلكلىرى آرادان قالدىرماق،

د. بورس و باشقا ائىتتىم ياردىملارنىدىن دوزگون اىمكانلار ياراتماق،

ئ. ائىتتىمده قادينلارلا كىشىلىرىن آراسىندا اولان بوشلوقو آرادان قالدىرماق اوچون ائىتتىمىن داوام ائىدىرىلمەسى پروگراملارلا و ائلهجهده اوخوما-يازما ساوادى اولمايان ياشلىلارنى ساوادلانماسىنا ائىتت اىمكانلارنى يارادىلماسى،

ف. قىز اۇرنجىلىرىن مكنبىدىن تىز آبرىلماسىنىن سايىسىنىن آزادىلماسى و اوخولو بىتتىرمەدىن آبرىلان قىزلار و قادينلارلا ائىتتىم پروگراملارنىن دوزلىلمەسى،

گ. ايسپور و بدن يىتىشىدىرىلمەسىنىده قادينلارنى فعال قاتىلمالارلا اوچون ائىتت اىمكانلارنى يارادىلماسى،

ه. قادينلارنى ساغلاملىغىنىن قورونماسى و عائىلەنىن ياشىشىنىن ياخشىلاشدىرىلماسى ائلهجهده اوشاق دوغمو ايله باغلى بىلگى يايىلمالى.

مادده 11

1. سۇزلىشمەيه قوشولان دۇولتلىرى ايش آلانىدا قادينلارنى حقوقلارنىن پوزولماسىنى آرادان قالدىرماق اوچون، حقوق ائىتتىملىكى اىلكەسىنە دايناراق قادينلارلا كىشىلره عىنى حقوقلارلا بىلنمەيه آشاغىداكى اۇنلرلى آلاچاقلار:

آ. بوتون اينسانلارنى توخونولماز اولان ايش حاقي،

ب. عىنى ايش اولاناغلارنىدىن يارارلانماق حقوقو، ائلهجهده ايش يىرنىن سئچىلمەسىنىده عىنى اۇلچولرىن ايشلىدىلمەسى،

ج. اۇزگورجهسىنە پنشه و ايش سئچمك، ايشله باغلى بوتون اولاناقلاردان و اوستونلىكلردن ائلهجهده يوكسك ائىتتىمدن يارارلانماق،

د. عىنى ايشله ايشلىين قادينلارلا كىشلىرىن ايشلىرىنە عىنى دىئرى و عىنى گلبرى ائلهده ائتمك حقوقو،

ئ. گلبرى ايزنە چىخماق، ايشسىزلىك، خستەلىك، علىلىك، قوجالىق و ايشلمك گوجونون اولمادىغىندا تولىومسال گونوليك حقوقو،

ف. ايش يىرلىرىنده ساغلاملىغىن قورونماسى ائلهجهده قادينلارنى اوشاق دوغماق حقوقو.

2. سۇزلىشمەيه قوشولان دۇولتلىرى، اتولىلىك و آنالىق ندىله قادينلارلا قارشى اولان آبرى-سئچكىلىكى آرادان قالدىرماق و اونلارنى ايشلمك حقوقونو قوروماق اوچون آشاغىداكى اۇنلرلى آلاچاقلار:

آ. بويلولوق و يا آنالىق ايزىننه گۆره و يا ائولىييه باغلى هر هانسى ندىنلره گۆره ايشدىن چىخاردىلماغى ياساقلاماق،

ب. اۇنجكى ايش يئرئىنى، امك حاقىنى و باشقا توپلومسال حقوقونو ايتىرممك شرتيله حاقى اۇدىلن آنالىق ايزىننى دىرلندىرمك،

ج. آتا-آنالارا اۆز عائله گۆرولرئىنى ايش گۆرولرئىله بىرلشدىرمه يه ايمكان وئرن، اونلارا توپلومسال ياردىم ائله جه ده اوشاق باغچالارى اولانلىغى ياراتماق،

د. زيانلى سايىلان ايشلرده ايشلئىن قادينلارنى بويلولوق چاغى قورونماسىنى يئرئىنه گتىرمك.

3. بو مادده ده ير آلان مسئلئىلرله باغلى قورويوجو ياسالار، بىلىمسىل و تئكنىك بىلىكلرن ايشىغى آلتىندا يئنىدن گۆزدن كئچىرئىلئىك، گر كسه دئىيشتىرئىلئىك، يئنىلش دىرئىلئىك يا دا آزادان قال دىرئىلئىك دىر.

مادده 12

1. سۆزلىشمه يه قوشولان دؤولتلىر ساغلاملىغىن قورونماسىندا قادينلارنى حقوقلارنى پوزولماسىنى آزادان قالدىرماق و بونون يئرئىنه ساغلاملىغى قورويان قورولوشلاردان دىرلنمئىسىندئى قادينلارنى كىشىلرله ائشيت حقوقلارنى يئرئىنه يئتىرمك اوچون بوتون گر كلى اؤنلئىلر الاجاقلار،

2. اولان مادده نئىن 1-جى بندى نئىن ائستىكلرن دن آسىلى اولما ياراق، سۆزلىشمه ده اولان دؤولتلىرىن، قادينلارنى بويلولوق چاغى، دوغوم و دوغومدان سونراكى دؤنمده قادينلارنى اويغون خىدمتلىرىن دىرلنمئىلىرىنى، گر كلى اولورسا اونلار اوچون آيرىلمىش پولسوز خىدمتلىرىن دىرلنمئىلىرىنى ائله جه ده بويلولوق و يا امىزدىرمه چاغى ياخشى بىلىنمئىلىرىنى يئرئىنه گتىره جكلر.

مادده 13

سۆزلىشمه يه قوشولان دؤولتلىر ائكونومىك و توپلومسال حياتىن باشقا داللىرىندا قادينلارنى حاقلارنى پوزولماسىنى آزادان قالدىرئىلماسىنا و بونون يئرئىنه قادينلارلا كىشىلرن حقوق ائشيتلىغى ايلكئىسىنه دا ياناراق، قادينلارنى آشاغى داكى حقوقلارنى الده ائتمك اوچون بوتون گر كلى اؤنلئىلر الاجاقلار؛

آ. عائله ياردىمى حقوقو،

ب. بانكدان بورج ائتمه، گىروو قويماق يولويلا بورج آلماق و يا باشقا كىرىدىلر آلماق حقوقو،

ج. ائىلئىجه، دىنئىلمك، ايسپور و كولتورل حياتىن بوتون يۇنلرئىندئىن دىرلنمك حقوقو.

مادده 14

1. سۆزلىشمه يه قوشولان دؤولتلىر كند يئرلرئىنده ياشايان قادينلارنى اوزلشدىگى چتىنلىكلرى و اونلارنى اۆز عائلهلرئىن ائكونومى باخىمئىندان آياقدا قالمالارى اوچون اولان روللارنى ائله جه ده بو قادينلارنى ائكونومى نئىن

گلير گتيرمه يىن سنكتورلارين داكى ايشينى گۆزه آلاچاق لار و اولان سۆزلىشمه يىن حكملرى نين كند يئرلرينده ياشايان قادين لارا اويغولامايا گرگلى بوتون اؤنلملرى آلاچاق لار.

2. سۆزلىشمه يه قوشولان دؤولت لر كند يئرلرينده ياشايان قادين لارين حقوق لار يىن تاپدالانماسينى آرادان قالديرماقا و بونون يئرینه قادين لارلا كيشى لرين حقوق انشيت ليگى ايلكه سينه دا ياناراق، قادين لارين كندين ايرليلشمه سينده آكتيو قاتيلمالار يىن و بون دان گلير الدهه ائتمه لرينى يئرینه گتيرمك اوچون گرگلى بوتون اؤنلملرى آلاچاق لار. كند يئرلرينده ياشايان قادين لارين آشاغى داكى حقوق لار يىن يئرینه گتيره جكلر:

آ. بوتون دوزى لرده ايرليلشمه پروگرام لار يىن ايشلن يىب، دوز ديلمه سينده و حياتا كئچيريلمه سينه قاتيلماق،

ب. ساغلام ليغى قورويان و عاتيله پلانلانماسى اوچون خيدمت ائدن بوتون قورولوش لار دان يارارلانماق،

ج. توپلوم سال گوون ليك پروگرام لار يىن دان دوغرو دوزگون يارارلانماق،

د. تئكنيك يئتنك ليگ يىن گوجلند يريب و آرتيرماق اوچون ائيتيم يىن رسمى و يا رسمى اولما يان فورمالار يىن دان يارارلانماق،

ه. ائشيت ائكونوميك ايمكان لار يىن الدهه ائتمك اوچون گلير وئرن يا وئرمه يىن ايشلرله قارشى ليقلى يارديم گروپ لارى و كووپئراتيولر ياراتماق،

ف. بوتون توپلوم سال فعاليت لره قاتيلماق،

گ. كند تصروفاتى كرئديت لردن و بورج لار دان يارارلانماق، توپراق و اكينچى ليك رئفورموندا و بونون يعنى سيرا يئنى دن يئرلشتيرمه پروژئ لرينده ائشيت حقوق لار دان يارارلانماق،

ه. اويغون و يئترلى ياشام ايمكان لار يىن ايله جه ده ائو، ساغلام ليق، ائلكتريك، سو، گليش-گنديش تاشيت لارى، ايليشگى قورما ايمكان لارى ياراتماق.

بؤلوم 1 و

مادده 15

1. سۆزلىشمه يه قوشولان دؤولت لر ياسالار قارشى سيندا قادين لارلا كيشى لرله ائشيت حاق لار تانيياچاق لار.

2. سۆزلىشمه يه قوشولان دؤولت لر سيويل حاق لارا گلد يكه ده، قادين لارلا كيشى لرله ائشيت حوقوق سال يئتر ليك تانيياچاق لار و بو يئتر ليگى ايشلتمك اوچون عيىن ايمكان لار وئره جكلر. اؤزه ليكله قادين لارا سۆزلىشمه باغلاماق و مولك يته باخماق حوقوق وئره جكلر. محكمه چاغ لارى داوالار يىن هر آشاماسيندا ائشيت گؤروله جكلر.

3. سۆزلىشمه يه قوشولان دؤولت لر قادين لارين حوقوق يئتر ليك لرينى سينيرلانماسينا يۇنديلميش بوتون سۆزلىشمه لرى كئچرسيز تانيماق دوشونجسيله راضيلاشمالى ديرلار.

4. سۆزلىشمه يه قوشولان دؤولت لر قادين و كيشى نين يئرلشمه يئرى سئچمك و اونلار يىن بير يئردن باشقا يئره كؤچمكه عيىن ياسال حاق لار تانيياچاق لار.

مادده 16

1. سۆزلىشمه يه قوشولان دؤولتلر اتولى ليك و عائله ايليشگى لرى لرينده قادين لارين حقوق لار ينين تاپدالانماسى نى آرادان قالديرماق اوچون بوتون گرکلى اؤنلم لرى آلاچاق لار و قادين لارلا كيشى لرين حقوق انشيت ليگى ايلكە سینه دایاناراق، قادين لارين آشاغى داكى حقوق لار ينى يئرینه گتيره چك لر:

آ. اتولنمك حقوقو،

ب. اؤزگورجه سینه حيات يولداشى سئچمك و عائله قورماق حقوقو،

ج. اتولى ليك چاغى يا بوشاناركن انشيت حقوق لار و گورولرى پايلاشماق،

د. عائيله دورومون دان آسى لى اولما ياراق، اوشاق لارلا باغلى آتا، آنا ينى عىنى حقوق و سوروملوقو وار آنچاق اوشاق لارين چيخارلارى بيرينجى ائلده گلمه لى دير،

ئ. اوشاق لارين ساى و اونلارين دونيا يا گتيريلمه سى، ائله جه ده يئتيشديريلمه سینه اؤزگورجه قرار وئرمك حقوق لارى و بو حقوق لارى ديرلنديريلمه سینه، ائيتيم، بيلگى و باشقا اولانلار ايشلتمك،

ف. اتولديغا گوتورمك و يا حمايه ائتمنده اؤلكه نين آنا ياساسينا دایاناراق انشيت حقوق لار وئريلمه لى دير. هر دورومدا اوشاق لارين چيخارى ان يوكسك دوزئیده توتولمالى دير،

گ. عائله آدى، ايش، پئشه يئرى سئچمك حقوقو،

ه. بيه لنمك، بچرىك الدهه ائتمك، يۇنتيم و بنزئر باشقا ايشلرده انشيت حقوق لار.

2. آز ياش لى اوشاق لارين آداقلانديريلماسى و اتولنديريلمه سى ياسال سايلميياچاق دير و اتولنمك اوچون ان دوشوك ياشين آيدينلاشديريلماسى ائله جه ده كينكسمه نين رسيمي و سندلشديريلمه سى نين زورونلو اولماسى اوچون، ياسال و گرکلى اؤنلملر آينمالى.

بؤلوم V

مادده 17

1. بو سۆزلىشمه نين ايستك لرينى يئرئنى يئتيرمك اوچون قادين حقوق لار ينين پوزولماسى نين آرادان قالديريلماسى عذره كوميته ياراديلاجاق دير. كوميته نين ايچين دكى لر سۆزلىشمه نين ايشه باشلاركن يوكسك دوزئیده بيلگى لى اولان 18 اوزمان دان و 35-جى سۆزلىشمه يه قاتيلان دؤولت اونو تسديق ائتديك دن سونرا 23 اوزمان دان اولوشاچاق دير.

اوزمان لار سۆزلىشمه يه قاتيلان دؤولتلر طرفين دن اونلارين اؤز اولوسلار ينين دلگه لرين دن سچيله چك دير و بو اوزمان لار اؤز شخصى اولانلار لارى ايچرى سینه ايشله يه چك لر. دنگه لى جوگرافى بؤلگو، دئيشيك توپولوملارين تمسيل اولونماسى ائله جه ده حقوقى بيچيملر گؤزه آينمالى دير.

2. كومىتە اوبەلىرى سۆزلىشمە يە قاتىلان دۆولتلىرى طرفىن دىن آداىلىق لارى ايرەلى سورولموش لىستلردىن گىزلى سىس وئرمە يولو ايله سىچىلەجكلر. سۆزلىشمە دە اولان ھەر بىر دۆولت اۆز وئنداشلارىندىن بىرىنىن آداىلىغىنى ايرەلى سۆرە بىلر.

3. اىلك سىچىم بو سۆزلىچمىن ايشە باشلايان دان آلتى آى سونرا كىچىرلەجكلدەر. ھەر سىچىيە اوچ آى قالمىش بىرلىشمىش مىللەتلىرىنى گىنئىل سىكرىتئىرى سۆزلىشمە دىن اولان دۆولتلىرى يازىلى باش ووراراق اولاندان اۆز آداىلارنى اىكى آى اىچرىسىندە وئرمە يى تاپشىراچاق دەر. گىنئىل سىكرىتئىرى آداىلىق لارى ايرەلى سورولموش كىسلىرىن آدلىرىنى اىلغبا سىراسى ايله دوزلمىش لىستىنى سۆزلىشمە دە اولان دۆولتلىرى گۆندەرەجكلدەر.

4. كومىتەنىن اوبەلىرىنى سىچىلمەسى بىرلىشمىش مىللەتلىرىنى تىشكىلاتىنىن مەركىزىدە گىنئىل سىكرىتئىرى طرفىن دىن چاغىرلىمىش سۆزلىشمە دە اولان دۆولتلىرى توپلانتىسىندا كىچىرلەجكلدەر. سۆزلىشمە دە اولان دۆولتلىرىن اوچدە اىكىسىنى بىتتىر سايبىسى اولان توپلانتىدا، ان چوخ سىس آلانلار ايله توپلانتىدا اولان و سىس وئرن دۆولتلىرىن دلگەلىرىنىن ان چوخ سىس آلانى كومىتەنىن اوبەلىگىنە سىچىلرلر.

5. كومىتەنىن اوبەلىرى دۆرد اىللىك سىچىلەجكلر. بىرىنچى سىچىدە سىچىلمىش دوققوز اوبەنىن سورەسى اىكىنچى اىلىن سونوندا باشا چاتاق دەر. دوققوز اوبەنىن آدلىرى اىلك سىچىمدىن سونرا كومىتە باشقانىن دان آد چىكىلەر ك بىلىن دىرلەجكلدەر.

6. كومىتەنىن 5 اك اوبەسىنى سىچىلمەسى بو مادەنىن 2، 3 و 4-جو پاراگرافلارنىن اىستىكلىرىنە اوغون اولاق دەر. بو شكىلدە سىچىلن اىكى يدك اوبەنىن گۆرە و سورەسى اىكى اىلىن سونوندا باشا چاتاق و بو اىكى اوبەنىن آدلىرى كومىتە باشقانى آد چىكىلە بىلىن دىرلەجكلدەر.

7. اوزمانلارنى كومىتەدىكى گۆرۈى باشا چاتىقىدا بوشالان يىرلىرىن دولدورولماسى اوچون سۆزلىشمە دە اولان دۆولت اۆز وئنداشلارنى آراسىن دان يىنى اوزمان وئرهجكلدەر. يىنى اوزمان كومىتە طرفىن دىن بىنىلمەلى دەر.

8. كومىتەنىن اوبەلىرى، بىرلىشمىش مىللەتلىرىنى تىشكىلاتىنىن گىنئىل قورومونون راضىلىغى ايله آلپان قارارلار داياناراق بىرلىشمىش مىللەتلىرىنى تىشكىلاتىن دان آلپلىق آلاچاق لار.

9. سۆزلىشمەنىن اىستىكلىرىنىن داھا ائتكىلى اولماسى اوچون بىرلىشمىش مىللەتلىرى گىنئىل سىكرىتئىرى، كومىتەنىن گركلى پئرسونئىل و الوئرىشلى اورتامى ياراداق دەر.

ماددە 18

1. سۆزلىشمە دە اولان دۆولتلىرى، سۆزلىشمەنىن ھوكوملىرىنى ائتكىلى ائتمك اوچون و الدە ائدىلمىش اىرئىلمەلىرى بىل دىرمك اوچون آدىق لارى ياسال، عادىل، يۇنتىسل و باشقا اؤنلەرلر حاقىندا آشاغى داكى بىلگىلىرى وئرمەلى دىرلر:

آ. سۆزلىشمە گوج قازاندىق دان سونرا بىر اىل اىچىندە و:

ب. ھەر دۆرد اىلدىن بىر كومىتەنىن گۆستىرىشىلە.

2. راپورلاردا، سؤزلشمهده ایرهلی سورولن گؤرولرین یئرینه یئتیلمهسینی ائتکیلیین ندنلر و چتینلیکلر آچیق لانا بیلیر.

مادده 19

1. کومیتته اؤز ایش یؤنتیم قایدالارینی قبول ائدیر.

2. کومیتته ایکی اولیک اولراق اؤز گؤرولرینی سئچیر.

مادده 20

1. سؤزلشمه نین 18-جی مادده سینه اویغون اولراق وئرلن راپورون گؤزدن کئچیرمه سی و اینجه لمه سی اوچون کومیتته ایله بیر یول ان آزی ایکی هفته لیک توپلانتیدا گؤروش کئچیریر،

2. کومیتته نین توپلانتی لاری بیرلشمیش میللتلر تشکیلاتی نین مرکزینده و یا کومیتته طرفیندن بیلیرلنمیش باشقا الوبریشلی بیر یئرده کئچیریلیر.

مادده 21

1. کومیتته ائکونومی و سوسیال شورا آراجیلیغیلا ایله بیر یول اؤز ایشلری حاقیندا گئنل فوروما ایلیک بیلگی وئره جک دیر و سؤزلشمه ده اولان دؤولتلر طرفیندن وئرلمیش راپورو گؤزدن کئچیردیکدن سونرا اؤنتریلر و یا مصلحتلر وئره بیلرلر. بو اؤنتری و مصلحتلر سؤزلشمه ده اولان دؤولتلر طرفیندن اولونوموش آچیکلامالاردا کومیتته نین راپورون یئرلشیر.

2. گئنل سنکرتتئر کومیتته راپورلارینی قادینلارین ایستاتوسو اوزره کومیسینا وئره جک دیر.

مادده 22

اوزمان قورولوشلار اونلارین فالیت آلانلاریندا اولان سؤزلشمه هوکوملری نین یئرینه یئتیلمه سینه باخماق اوچون یئتگینلیکلر وئره جکلر. کومیتته اوزمان قورولوشلارینا سؤزلشمه نین یئرینه گئتیرلمه سینه راپور وئرمی تاپشیرا بیلر.

مادده 23

بو سؤزلشمه ده هیچ بیر شئی قادینلارلا کیشیلرین حقوق انشیتلیگی نین الدهه اندیلمه سینا داها الوتربیشلی ائدنن و آشاغی داکی لاردا اؤز یئرینی تاپمیش هوکوملری ائتگیلمیه جک دیر:

آ. سؤزلشمه ده اولان دؤولتین یاسالارینا و یا

ب. بئله بیر دؤولت اوچون قوه ده اولان هر هانسی بیر اولوسلار آراسی سؤزلشمه، آندلاشما و یا رازبلاشمالارا.

مادده 24

سۇزلىشمەدە اولان دۇولتلىر بو سۇزلىشمەدە تانىمىش حقوقلارنى يىرىنە گىتىرىلمىسى اوچون دۇولت دوزىيىندە گىركلى بوتون اۇنلەرلى آلمالى دىرلار.

مادده 25

1. بو سۇزلىشمە بوتون دۇولتلىرىن قولچىكلمەسىنە آچىق دىر.
2. بىرلىشمىش مىللتلر گىنئىل سىكرىتتىرى بو سۇزلىشمە يە باغلى بىلگىلىر آلماقا يىتگىلى دىر.
3. بو سۇزلىشمە تسدىق ائدىلە بىلر، اونون تسدىقى اوچون بىلگىلر بىرلىشمىش مىللتلىرىن گىنئىل سىكرىتتىرىنە وئىرىلمەلى دىر.
4. بو سۇزلىشمە بوتون دۇولتلىرىن اونا قوشولماسىنا آچىق دىر. بو قوشولما بىرلىشمىش مىللتلىرىن گىنئىل سىكرىتتىرىنە باش ووردوقدان سونرا اول بىلر.

مادده 26

1. بو سۇزلىشمە نىن يىنى دن گۇزدن كىچىرىلمەسى، اونون دوزدىلمەسى، دىيىشىدىرىلمەسى اۇنرىسى دۇولتلىرىن اىستىلىن زامان بىرلىشمىش مىللتلر تشكىلاتى نىن گىنئىل سىكرىتتىرىنە ائدىلە بىلر.
2. بىرلىشمىش مىللتلر تشكىلاتى نىن گىنئىل قورومو گىركلى گۇردوكده بىلە بىر اۇنئىرى اىلە باغلى اوبوقون قرار وئىرىلە دىر.

مادده 27

1. بو سۇزلىشمە، 20-جى تسدىق فرمانى و يا اونا قوشولماق اىستى، بىرلىشمىش مىللتلر تشكىلاتى گىنئىل سىكرىتتىرىنە وئىرىلە دىن 30 گون سونرا كىچىرىلى اولور.
2. 20-جى تسدىق فرمانى و يا اونا قوشولماق اوچون بىرلىشمىش مىللتلر تشكىلاتى نىن گىنئىل سىكرىتتىرىنە وئىرىلە دىن سونرا، بو سۇزلىشمىنى تسدىق ائدن و يا اونا قوشولان هر بىر دۇولت اوچون سۇزلىشمە تسدىق ائتمە و قوشولما سىنەدى باش ووردوقدان 30 گون سونرا كىچىرىلى اولور.

مادده 28

1. بىرلىشمىش مىللتلر تشكىلاتى نىن گىنئىل سىكرىتتىرى، سۇزلىشمە يە قوشولما زامانى دۇولتلىر طرفىن دن ائدىلمىش دوزلىشلىرىن مەننىنى آلىب سۇزلىشمەدە اولان دۇولتلىرە پاىلايىر.
2. بو سۇزلىشمە نىن اىستىك و گۇرولرىنە اويغون اولمايان و بىر آرايا سىغمايان دوزلىشلىرە يول وئىرىلمە يە دىر.
3. دوزلىشلىر بىرلىشمىش مىللتلر تشكىلاتى نىن گىنئىل سىكرىتتىرىنە بازىلى باشوورولا گىرى گۇتورولە بىلر. گىنئىل سىكرىتتىر بونو بوتون دۇولتلىرە بىلدىرىر. بىلە بىر اىستىك باشوورو آلىندىقى گون دن سونرا كىچىرىلى اول بىلر.

مادده 29

1. بو سؤزلىشمه نين اچيقلانماسى و يا اويقولانماسى سؤزلىشمه ده اولان دؤولت لر آراسين داكى دانىشيق لار يولو ايله هل ائديله بيلر. دؤولت لر ين بيرين دن ايستك اولار سا محكمه يه باش وورماق اولار. مهكمئيه باشووردوق دان آلتى آى سونرا اير بير اولاشما يوخسا شيكايت اولوسلار اراسى محكمه يه وئريله بيلينر.

2. سؤزلىشمه ده اولان هر هانسى دؤولت سؤزلىشمه يه قولچئكركن و اونا قوشولاركن مادده نين 1-جى پاراگرافين داكى گؤروينى ايستمييه بيلر.

3. بو مادده نين 2-جى پاراگرافينا اويغون اولاراق دوزليش لر ائتميش دؤولت، بيرلشميش ميللت لر تشكيلاتى نين گئنئل سئكرئتئرينه يازى لى باشوورماقلا بو دوزليش لرى گئرى گؤتوره بيلر.

مادده 30

بو سؤزلىشمه عرب، چين، فرانسىز، اينگيليز، ايسپانيول و روس ديلرينده بيرلشميش ميللت لر تشكيلاتى نين گئنئل سئكرئتئرينده اولاجاق دير.

آذربایجان میلی حرکتینده قادین- مهسا منهدیلی

آذربایجان-تورک اولوسونون ایستئمار (سؤمورگجی) گوجلرینه قارشى آپاردیغى ساواشلارین اوزون تاریخینه باخدیغیمیزدا، سورکلی توپلومسال سیاسال باسقىلارا معروض قالدیغى اوچون، دئموکراتیک حرکتلره ائیلیملى اولوب دور. الده اولان تاریخی بلگهله گؤره گئنل دئموکراتلاشما حرکتلرینه بوراخدیغى ائتکی سیندن ده گؤز بوماق اولماز. بو تاریخسل ساواشلاردا آذربایجان قادینلارینین بو حرکتلری یؤنلیدیق قازان دیرماقدا آپاردیق لاری گوجلو ساواشلارین اؤنملی یئری وار. قادینلار ایستر اؤز وئریلی داورانیشلاریلا، ایستر ساواش آلانلاریندا ساواشماقلا سورکلی آذربایجاندا یارانان حرکتلر، هم ده ساواشلاردا اؤز سیاسال توپلومسال گوجلرینی گؤرسدیلر. چوخ یاخین تاریخیمیزده مشروطیت دئوری ساواشلارینین ساواشچی ایگید قادینی زئینب پاشا خانیمین یاراتدیغى حماسه لر، محمدعلی شاه ین ایستیدادینا قارشى ستتارخانین دیرنیش ساواشیندا قوچاق قیزلارین ساواشچی لیغى نین اؤرنه یی زری خانیم، آذربایجان دئموکرات فیرقه سی نین پهلوی رژیمنی نین سال دیری سینا اوغراد یغیندا اردبیللی سیره خانیمین تسلیم اولمادان بیر هفته لیک اوز اوزه ساواشماسی، کوردلوق جیلوق اوروسلوق دئورینده سلماس قادینلارینین سال دیرغانلارا توتوقلانا ماق اوچون اؤز لرینی اؤلدورمه لری... آذربایجان_ تورک قادی نین آدینی پارلادان اؤز نک لردن دیر .

دئموکراسینی قازانماقدا تاریخ بویجا ساواش آپاران آذربایجان تورک میلیتی نه یازیق کی فارسیزاسیون ایستئمارین دان اؤزونو قورتارا بیلمه ییب. آزادلیق ساواشیندا هامی میلیتلره برابر باخدیغى نین سونوجوندا فاشیست فارسیزاسیون باسقى سینین آماجی اولوب دور. ائله همین سیاستین یؤنوده ائکونومیک، توپلومسال و کولتورل حاق سیزلیق لارا اوغراییب. بو برابر سیزلیک سونوجوندا اؤز دئموکرات حرکتلرینین آردیندا میلی، تورک دیرلرینی منیمسمکله میلی، دئموکرات بیر ساواش سورجینی گلیش دیرمکده دیر .

بو سورجده قادینلارین دوشونجه یاپیسننا هم ده حرکت گره یی یئرلرینه گنچمیشه گؤره داها گنیش باخماق اؤنملی دیر. میلی حرکتین آماجلاری یؤنوده چالیشان قادینلارین دا توپلوم ایله حرکت ایچری سینده دوشونجه یاپی لارینی اینجه لمک، سورونلارینی بیلمک، آذربایجان توپلومونون سنجیلمیش قیزلارینی گؤروب تانییب حرکتده اولان یئرلرینی تانیتماقدا یاردیمجی اولاییلر .

بو یازی دا 20 ایله 30 آراسی یاشلاری اولان میلی قایغی لارینا اللرین دن گلدیکجه چالیشان، میلی برابر سیزلیکلرینی دیرن دن آنلایان 20 خانیمین بو سورولاردا گوروشلرینی آلدیق :

- آذربایجان_ تورک قادینلارینین میلی حرکت سورجینده چالیشمالارینی نئجه گورورسونوز؟

-بو حرکتده قادینلارین چالیشماق لارینا ، یوخسا چالیشماق ایستدیکلری آلانلارداکی انگلر نلردیر؟

-آذربایجان_ تورک میلی دئموکراتیک حاقلارینی الده ائتمک اوچون قادینلاری ائیلیمسیز دورومدان چیخارتماقدا نه یؤنتملره اؤز گورستمک گرکیر؟

-میلی اورتاق دیرلرینی اؤنسمه دن توپلومسال ائیلیملى اولان قادینلارین آذربایجان_ تورک اؤز میلی دئموکراتیک سورونلاریلا ایلگینمه سی نین ندرلری نلر اولاییلر؟

بو سورولاردان آدیغیمیز یانیتلارین اؤزتینی نچہ پاراقرافدا بوردا گنیریرک .

1-دونیانین مودئرلشمه سورجینده قادینلاریمیز اوچون مودئرل میللی اؤرنکلر اورتایا چیخارما گری واری. اسکى اوسطورهلرین یئرینی تاریخیمیزده قورویارق، گونجل میللی قادینلاریندا حرکت ایچری سینده یئرلرینی قوروماق، قادینلارا اولان تعصب آدلی ویروسو کؤکوندن اؤلدورمکله ائشیت روللار پایلاشماق اولار. ائشیت رول پایلاشیمی میللی توپلومون یاریسی نین فلجلمه سینی دینامیک گؤجه چئویرر .

2-قادینن توپلومسال رولو ائو قادینن دان گوندم بیلیمینی قازانا بیلن ائو -ائشیک قادی نینا چئوریلیدیر. بو ندله قادینلارین توپلومساللاشما دییشیملرینده توپلومسال، میلی حرکت لرده ائتگی لرینین نه اوراندا آرتماسینی اینجه لمک اؤنملی دیر. میللی حرکت سورکلی گلیشیب توپلومساللاشما قدادیر. بو جانلی حرکتده قادینن توپلومسال حاقلارینی تانیماسی، قادینن توپلومدان ایستدیگی حاقلارا یئنی دن باخماق، اؤزلیکله اوخویان، آیدین قادینلارین بکلنتی لرینی آنلاماق گرکلی دیر

3- توپلومو ائی دن قادینلار مودئرلشمه سورجینده فارسیزاسیون ایستئمارین گؤچلو قوللاری اولان مئدیادان (راديو تی وی ...) مودئرل اولگولاری فارس اولگولاری بیچیمینده آلیرلار. اسکى لردن میللی کولتوروموزو آراج سیز اولاراق آنالاردان آنالاردان آلیردیق، ایندیهه مودئرلزمین کولتورل آراجلاری آذربایجان تورکونه مئدیاسیپلا سال دیراراق، میللی تورک کولتورل بیر بوشلوغو دول دورما قدادیر. فارس کولتورو بیر یایقین دوروما گلمیش دیر. مودئرل قادین مودئرل کولتور بوشلوغوندا فارس کولتورونون ایچینده اؤزونو ایتیردیگی اوچون بوشلوقلارینی بو سالدیرقان کولتورله دولدورور .

4-میللی حرکت قادینلاری توپلومون جینسل باخیشلارینین ندنیله اوستوسته گلن سورونلارلا اوزوره دیرلر. گئنله توپلوم سیاسی بیر قیزا داش اورکلی، آجیماسیز، یووا قورا بیلمه یین بیر قیز گؤزویله باخیر. جینسیتین دن دولایی گون سیز بیر توپلومدا یاشایان میللی قادین توپلومسال ائکونومیک عانیله باغیمیلیغین دان دولایی هر آن اؤزونو قورخودا گؤرور. توتوقلانا قادینلارا اولوم سوز باخیملار. حرکت قادینلارین اوزرینده اولان جینسی هدهلر. تانیمنیش قادینلارین سوسیال سیاسی ایلیشگی لرین دن دولایی آرخالاریندا یایینلانا تمل سیز اخلاقی شایعه لر... هر آن قارالانما قورخوسو .

5-آیدین قادینلار، بازارلار، شاعیرلر، هر بیرسی اؤز یئرلرینده تانییب روللارینین بلنمه سی، قادینلارین تکجه شاعیرلیکله مطرح اولونمالاری، آذربایجان قادینن باشقا اؤنملی گلیشمه لرینه انگل اولاییلر .

آدیغیم یانیتلاردا گؤزه گلیم تومجه لره راست گلیم :

(بیزه میللی قادین یا اسگی اوسطوره لریمیزدیر یا دا تورکجه شعر یازان قادینلار. بیز نه جور ساواشاجاییق آسیمیلاسیون گوجلریله؟ آلاها قالیب. آسیمیلاسیونون مودئرل آراجلاری وار، مودئرل باشاریلی اولگولاری وار، گئنل حرکت لر آدینا فارس حرکت لرینده توتوقلانا، بازار، آیدین یوزلرجه قادینی وار)

قادینلارین داها آرتیق چالیشیب میللی چابالارینی گؤرستمک اوچون داها چئشیدلی گلیشمه لر بکلیمک گرکیر .

6-دونیا فئمئیزمین گنیشلنمسیله ایران اؤلکه لرینده ده فئمئیزمین گنیشیمی، آذربایجان_تورک قادینلارینا اؤز قاپسامیندا یئر آچماقلا آذربایجان میللتی نین میللتلشمه سینده انگل اولان سانترالیزم دوشونجه سینی

گوچلن دیرمکده دیر. میللتلشمه سورجینی الینده آلان بیر دئموکراتیک حرکت باشقا توپلومسال سیاسال حرکتلرین اؤز حرکتینه بوراخا بیلجه یی ائتکی لری آییق اولاراق اؤنمسمه لی دی .

دوغال اولاراق یوخاریدا کنچیریلن قونولار میلیلی قادینین ساواش روحونو یانسی دان گئرجئک لرین بیر بؤلومودور، هامی سی دئییل. ساواشچی قادینلار، فارس گوجلرله ساواشماغین یانیسیرا توپلومدا اولان گئنل سیاسی قادینا اولومسوز دوشونجه لرله ده ساواشمالی دیر .

سیاسی ایستئمار توپلومسال ائکونومیک کولتورل ایستئمارا دا یول آچار. بیر میللتین میللت لشمه حرکتینده ساواش آپارماقدا قادینلار ارکک ائشیت رول پایلاشمالی دیرلار. بو یؤنتم پوتانسیتل لی گوجلری بیرلشدیریب آییق بیر گوج بیرلیگی نین قایناغی اول بیلر. میللتچی قادینلار گونلی بیر اورتام یاراتماق، اولناری دا ارککلرجه ایش ایلیشگی لرینده سایغیلا قارشیلانماق، توتوقلانا قادینلار اؤزل باخماییب، توپلومون قورخوسونا سون وئرمک، توپلومسال حرکتلرده قادین حاقلارینی اؤز میللتی آدینا منیمسمکده قادینلار حرکتده یئر وئرمک اورتاق حاقلاری اینانماق، ائشیت روللاری اینانماق دیر. ائشیت لیک اینانچیندا اولماقلا حرکتده ائشیت ائتکیله ییب توپلومون یاری سینی دینامیک دوروما گتیرمک دیر. قادینلاردا ارککلرجه سوچولوغا جینسی آیریجالیقلار، سؤمورگییه (ایستئمارا) قارشى ساواشماغا گرک لری، گرکسیم لری وار.

توپلومون اينكىشافيندا قادينين رولو – زومرود ياغمور

zumrut.yagmur@yahoo.com

سون زامانلار ايراندا حاكيم سياسي ائليتائين داخيلينده باش وئرن ضيديتلىر دىني رئيىمين اساسلاريني لاختاتميش، بو گونه ده ك مؤوجود اولان قاداغالارين ايجماعىي تاثير گوجونو ضعيفلده رك جمعيته احكام كيمي قبول ائدىلن بير چوخ دىرلرين لازيمليغييني توپلوم دا دارتيشيلار حالا گتيرميشدير. ايسلام رئيىمي نين حاكيم دىرلري نين اؤز مشروپىيني ايتيره رك يالنيز حاكيميتين اينضباطي گوجوندا آسيلي وضعيته دوشمه سي حاكيميتله خالق آراسيندا اونسوز دا گرگين اولان موناسييتي گونگون آرتيرماقدا و ايجماعىي موناسييتلرين عنعنه وي اوصولارلا تنظيملمنه سي ايمكانلاريني محدودلاشديرماقدا و جمعيته يئني گؤزلنتيلره يول آچماقداير. ايراندا عنعنه وي دىرلرين اؤز مشروپىيني ايتيرمه سي و دئموكراتيك سورجين جمعيتهين بوتون طبقه لرinden دستك آلاراق توپلومون حاكيم رئيىمه قارشىي دىرنج، موقاويمت موباريزه سينه چئوريلمه سي اؤزلوگونده دئموكراتيك و ميللي حاقلاري گوندمه گتيرمكده دير. دئموكراتيك و ميللي حاقلارلا باغلي مسئله لرين جمعيته بؤيوك رغبت گؤرمه سي ايران حاكيميتيني ايجماعىي اعتيراضلاري هانسيسا قرويون، پارتىيائين خيانتى و يا قىيامىي كيمي تقديم ائتمه سينه مانع اولاراق اونو اؤز خالقىي ايله اوز- اوزه قويموش و بو دا زوراكي اوصولارلا اؤز عؤمرونو اوزاتماغا چالیشان حاكيم دايره لرين ايشيني گتديكجه چتيلشديرمكده دير. تصادوفو دئيل كي ايرانداكي سئچكىي اعتيراضلاريني اولجه آبش باشدا اولماقلا خارجىي گوجلرين تحريك ائنديگيني بيان ائدن موللا ايقتيداري سونرادان عالي دىني رهبر خامنه ي نين ديلي ايله باش وئرن كوتلوي اعتيراض حركاتلاريندا خارجىي دؤولتlerin الي اولمادىغىي بيان ائتمه يه مجبور اولدو.

بئله بير زاماندا ايراندا حاكيم دىني رئيىمين باسقىلاري قارشىيسيندا گوندمه گلن ميللي و دئموكراتيك حاقلار اوغروندا موباريزه نين اوغورو هم ده ايراندا ياشايان قادينلارين بو پروسئسده نجه ايشتيراك ائتمه سيندن آسيليدير. ايراندا پرتزيدئنت سئچكىلريندن سونرا كئچريلميش كوتلوي اعتيراض حركاتلاري نه قدر تعجوبلو گؤرونسه ده قادينلار بو پروسئسده فعال ايشتيراك ائتمكله بوتون گؤزله نيلنلرين عكسینه اولاراق اوزون ايللرين باسقىي و قاداغالارينا رغبتم چوخ بؤيوك موباريزه و اعتيراض گوجو اولوشتوردوغونو اورتايا قويدو. بو اولاي اوقدر شاشيرتيجي

اولدو کی، اعتراض نومایشلری نین فوتو و ویدئو گؤرونولرینی سنیر ائدن اجنبیلر قادینلارین کیشیلرله برابر کوچه و مئیدانلارا چیخماسینی رژیمن سارسیلماسی نین اساس علامتی کیمی قبول ائتدیلر. اصلینده بو جور فیکرلشنلره حاق وئرمه مک ده مومکون دئییل. چونکی اوزون ایللر ایجتیماعی حیاتدان تجرید اولوناراق قارا اؤرتویه بورونموش شکیلده هم عنعنه لرین، هم ده دینی رژیمن باسقیسی آلتیندا توتولان قادینلارین بیردن-بیره جمعیتین فعال قوووه سی کیمی سیاسی موباریزه نین اؤن جرگه سینده یئر آلماسی او دئمکدیر کی، قادینلار آرتیق اولنارا قویولموش قاداغا و محدودیتلرله باریشماق ایستمیرلر و چوخ آمانسیز اولان موللا رژیمنی نین اوزرینه یورومک قدر جسارت و ایراده یه صاحیدیرلر. بو حاکیم دینی رژیمن گله جگی باخیمیدان چوخ بؤیوک تهلوکه داشییر و عنعنه وی سوسیال یاپی نین پارچالاناراق بریا ائدیله بیلیمه جک شکیلده پوزولدوغونو گؤستریر.

گونئی آذربایجان میلی آزادلیق حرکانی و قادینلار

بوتون بو پروسئسلر فونوندا گونئی آذربایجاندا گئدن میلی آزادلیق موباریزه سینده ایشتیراک ائدن تورک قادینلاری نین بو گونه ده ک ایران حاکیمیتی نین هر جور تضییق و وحشیلیگی قارشیسیندا گؤستردیگی بؤیوک ایراده و عزم خصوصی اؤنم داشییر. ایراندا قادینلارین ایجتیماعی پروسئسلره قاتیلماسی، حتّی چوخ بؤیوک تهلوکه لر قارشیسیندا سیاسی موباریزه ده فعال ایشتیراک ائتمه سی نین ان اؤنملی نومونه لر و باشلانغیجی گونئی آذربایجان میلی آزادلیق حرکاتیندا ایشتیراک ائدن قادینلارلا باغلیدیر. 10 ایللر بویو بو گون تهراندای ایجتیماعی اعتراضچیلار قارشی ال آتیلان زوراکلیقدان داها غدار و وحشی اوصوللارلا گونئی آذربایجاندا میلی آزادلیق موباریزه سینده ایشتیراک ائدن تورکلر آجیمازیسجاسینا جزالاندیریلیمیشلار. فارس میلی طولمونه قارشی موباریزه ده گونئی آذربایجانین موباریز قادینلاری دا اینسانلیغا سیغمایان دهشتلی جزالارین قوربانی اولموشلار و کیشیلرله برابر حبسخانالاردان، اعداملاردان کئچمیشلر. بو گون ایرانین داخیلینده اولکی دؤنملرله موقایسه ده فرقلی بیر سیتواسسییانین یارانماسی، دونیانین دیقتی نین بو اؤلکه ده باش وئرلره یؤنلمه سی، حاکیم موللا رژیمنی داخیلینده پارچالانما و قارشیدورمالارین یارانماسی، رژیمن مشروطیتی نین ایتیریلمه سی، نووه ائنترژیسی ایله باغلی بین الخالق تضییقلرین آرتماسی و بو سببدن ده حاکیم رژیمن تجرید اولونماسی، جمعیتده دئموکراتیک طلبلرین یوکسلمه سی گونئی آذربایجان میلی آزادلیق حرکاتیندا قادینلارین ایشتیراکی اوچون یئنی ایمکانلار آچیر. بو یئنی دؤورده گونئیده کی قادینلاریمیزین قارشیسیندا دوران ان اؤنملی مسئله میلی حافلار اوغروندا موباریزه ده ایشتیراک ائتمکله یاناشی هم ده قادین تشکیلاتلاری نین یارانماسینا نایل اولماقدیر. حاضرکی دؤنمه قادین حافلاری ایله باغلی تشکیلات و حرکاتلارین یارانماسی قادینلار آراسیندا

میللی آزادلیق ایڈیالاری نین یایلماسی و دئموکراتیک ماریفلندیرمه ایشلری نین گورولمه سی باخیمیدان اولدوقجا واجیبیدیر. بو جور قادین تشکیلاتلاری نین مئیدانا چیخماسی ایلك نؤویه ده قادینلارین فعاللیغینی آرتیراراق، موللا رژیمی نین قادینلار اوزرینده کی عنعنه وی باسقی سیاستینی تنضوه اوغراداراق اونون لئگیتیملیگینی آشیندیرماغا یاردیم انده بیلر. دیگر بیر طرفدن قادینلارین میللی مسئله ایله یاناشی هم ده آیریجا اولاراق جینسی آیری سئچکیلیه گوره ایجتیماعی حیاتدان سیخیشدیریلماسی و حاقلاری نین محدودلاشدیریلماسینا گوره فعال ناراضی طبقه اولوشتوردوغو و بو سبیدن ده موللا رژیمی علئیهینه موباریزه یه جلب اولونما ایمکانلاری نین گئنیش اولدوغو اونودولمامالییدیر. بو باخیمدان قادین حاقلاری ایله باغلی مسئله لرین گوندمه گتیریلمه سی، قادینلارین معروض قالدیغی جینسی آیری سئچکیلیه قارشى موباریزه یه چاغریلماسی، توپلومدا ایجتیماعی فعاللیغی گئنیشلندیره رک عنعنه وی دیرلر سیستمینی و سوسیال قایدالاری تنزوله اوغرادا بیلر. قادینلارین گنج نسلین تربیه سینده اساس رولو اوناماسی و عایله داخلی مونسیتلره تاثیر ده نظره آلیندیقدا، گونئی آذربایجان میللی آزادلیق حرکتیندا قادینلارین ایشتیراکی نین و آیریجا تشکیلاتلانماسی نین نه قدر بؤوک اهمیت داشیدییغینی گورمک اولار.

بورادا دیقته آلیناسی ان واجیب مسئله لردمن بیری ده بین الخالق بیرلیکلر، اولکه خاریجی ایله گونئی آذربایجان میللی آزادلیق حرکتی آراسیندا علاقه لرین قورولماسی مسئله سیدیر. حاضرکی چاغداش دؤوروموزده بوتون آلانلاری اهاته ائدن کورسللشمه سورجی حاکیمدیر و بؤوک سیاسی حدفلر قارشیسینا قویموش دوشونجه و حرکتلارین کورسل شرطلری نظره آلماسی و سورجین سوندوغو ایمکانلاردان فایدالانماغا چالیشماسی واز کئچیلمز بیر ضرورته چئوریلیب. بو باخیمدان اونوتماق اولماز کی بو گونکو دونیامیزدا بین الخالق عالمده قادین حاقلاری مسئله سینه دنیا ایجتیماعی رایینده خصوصی حساسلیق مؤوجوددور. حتّی دونیادا بیر چوخ فئمینیست حرکتلار، قادین حوقوقلارینی قوریان اینسان حوقوقلارینی مودافیعه تشکیلاتلاری دنیا ایجتیماعی فیکری نین فورمالاشدیریلماسینا و یؤنلندیریلمه سینه موهوم تاثیر گؤستریر. بو گئرجکلیگی نظره آلاراق گونئی آذربایجان میللی آزادلیق حرکتی نین طلبلرینی دنیا ایجتیماعی رایینه چاتدیرماق، دونیانین دیقتینی گونئی آذربایجاندا باش وئرن اولایلارا، فارس حاکیمیتی نین میللی ظولمونه یؤنلتمک اوچون قادین تشکیلاتلاری نین و حوقوق مودافیعه چیلری نین فورمالاشدیریلماسینا بؤوک احتیاج حیسس اولونماقادیر. بو جور قادین تشکیلاتلاری و حوقوق مودافیعه چیلری واسیطه سی ایله بین الخالق قادین تشکیلاتلاری و حوقوق مودافیعه چیلری ایله علاقه لرین قورولماسی و امکداشلیغین حیاتا کئچریلمه سی، گونئی آذربایجان میللی آزادلیق حرکتی نین دنیا میقیاسیندا داها فعال دستک قازانماسینا و فارس حاکیمیتی نین وحشیلیکلرینه قارشى مودافیعه اولونماقدا بین الخالق دستک آینماسینا یاردیم انده بیلر. بورادا دیقتی جلب ائدن ان اؤنملی مسسله

لردن بیری ده گونئی آذربایجان اولان و دونیاین موختلیف اولکه لرینده یاشایان و فارس رژیمی نین تزیقلریندن اوزاقدا اولان آذربایجان تورک قادینلاری نین دا عینی دوشونجه و حدفلرله باغلی تشکیلاتلاراق ایران اراضیسینده گورولمه سی چتین اولان فعالیتلرین حیاتا کنچرلمه سینده فعال ایشتیراک ائتمه سیدیر. خارجهده کی گونئی قادینلارلا ایران داخیلینده یاشایانلار آراسیندا بو ساحه ده امکداشلیغین قورولماسی و ان آزی اینتئرنتده قادینلارین فعالیتینی و حاقلاری نین قورونماسینی ایشیقاندیران سایتلارین یارادیلماسی، قادینلار آراسیندا خبرلشمه شبکه سی نین قورولماسی قادینلارین میلی آزادلیق حرکتیندا فعال و آبدینلانمیش بیر قوووه کیمی ایشتیراکینا بؤوک تاثیر گؤستره بیلر.

گونئی آذربایجان قادین حرکتاتی نین اینکیشافیندا شیمالی آذربایجان اولان قادین تشکیلاتلاری نین تجروبه سیندن فایدالانیلماسی موهوم رول اوینایا بیلر. هله 1988-جو ایلهده شیمالی آذربایجاندا سووت ایمپئریاسینا قارشلی میلی آزادلیق موبارزه سی باشلاباندا، او زامان ایستر خالق حرکتاتی نین سیرالاریندا، ایسترسه ده حرکتاتین رهبرلیگینده قادینلار فعال رول اوینایردیلار. سونرالار خالق حرکتاتیندا ایشتیراک ائتمیش قادینلارین اؤنچوللوگونده آذربایجاندا 10-لارلا قادین تشکیلاتلاری مئیدانا گلدی. بو گون آذربایجاندا چوخ سایدا قادین تشکیلاتلاری قادین حاقلارینی مودافیعه ائتمکله و قادینلارین ایجتیماعی حیاتدا فعال ایشتیراک ائتمه سی ایستقامتینده فعال ایش آپاریرلار. بو قادین تشکیلاتلاری بین الخالق سوییه ده ده گنیش علاقه لر قوراراق، بین الخالق دونور تشکیلاتلاری نین دستگی ایله آذربایجاندا قادینلار دایر چوخ ایستقامتلی لاییه لر حیاتا کنچیریرلر. گونئی آذربایجاندا قادین فعاللارین شیمالی آذربایجان قادین تشکیلاتلاری ایله سیخ علاقه لر قوراراق، اولارین تجروبه و ایمکانلارین فایدالانماسی، فارس حاکیمیتی نین قادینلار قارشلی ایشلتدیگی زوراکلیقلارین دونیا ایجتیماعیتینه چاتدیریلماسیندا بیرگه چالیشمالاری یاخین گله جکده گونئی آذربایجان قادینلاری نین سسلری نین بین الخالق سوییه ده ائشیدیلمه سینه کؤمک ائده بیلر. قوزئی آذربایجاندا گونئی آذربایجانین پروبلملری، قادین حاقلاری نین مودافیعه سی ایله باغلی باکیدا دفعه لرفه کنچیریلیمیش بیغینچاق، کونفئرانسلاردا بو مسئله قالدیرلسا دا هله کی بو ایستقامتده توتارلی بیر ایش گورولمه میشدیر. حالوکی 90-جی ایللرین اورتالاریندا گونئی آذربایجاندا باکیا داها چوخ آخین واردي و گلنلرین ایجریسینده اؤنملی یئر توتان گونئیدن اولان قادینلارین بورادا ادبی بیغینچاق و توپلانتیلاردا ایشتیراکی آیری دوشموش میلتمیزین بیر-بیرینه داها دا یاخینلاشماسی، بوتؤولوک و ایستیقلاال دوشونجه سی نین دوشونجه لرده داها مؤحکم کؤک سالماسینا یاردیم ائدیردی. بو حاللار بیر میسسسیا کیمی قارشیا قویولمالی و آردیجیل اولاراق دا حیاتا کنچیریلمه لیدیر. اونوتماق اولماز کی، بیر موبارزه نین اوغورلو سونوجو هر کسین بو موبارزه ده ایشتیراکیندا آسپلیدیر.

سیما دیدار و علیرضا فرشی

«اگر سئچکی دن اول آنا دپلینده تحصیل وئرمک وعده لری دوغرو اولسایدی، بیزی - ایکی گنجی آنا دپلینده تحصیل ایستدیگیمیز اوچون حبس ائتمزدیلر».

بو سؤزلری «ایشدن سونرا» پروفرامیندا ایراندا آذربایجانلی لارین میلی-مدنی حقوق لاری اوغروندا فعال لاردان بیری سیما دیدار دئییب.

«گؤزومه بیبرگازی تۆکدولر»

سئچکی دن اول، مایین 22-ده حکومتین تشکیل ائتدیگی گنل میلی گزینتیده «تورک دپلینده مدرهسه!» شوعلاری سسلندیردیگی اوچون حبس اولونان جولفا بیلیم یوردونون اوستادی علیرضا فرشی و اونون خانیمی سیما یا بیر ایل حبس جزاسی کسلیب. او، حبسینی بئله خاطرلاییر:

«سئچکی لرده هر کس اؤز ایستینیی ایفاده ائدیردی. بیزیم ده ایستیمیز کونستیتوسیونین 15-جی ماده سی نین ایجراسی و تورک دپلینده مدرهسه لربن آچیلماسی ایدی. دؤلت طرفیندن قورولموش مراسیمده بو ایستیمیزی دیله گئیردیک. بونو ائندنه دؤلت مامورلاری باشیمیزا تۆکدولر. من حیات یولداشیملا برابر ایدیم و الیندن توتموشدوم. چالیشیردیق خلاص اولاق. سونرا گؤزومه بیبرگازی (گؤزباشاردیجی) تۆکدولر و من ایکی ساعاتا قدر هئچ نه گؤرمدیم. ماشین توتدوم ائوه گلدیم. حیات یولداشیمی آپارمیشدی لار. 28 گون سونرا منه وکیل زنگ ووردو کی، گؤروشه ایجازه وئریلر. او واختا قدر هئچ تئلئفونلا دا دانیشماغا ایجازه وئرمیشدی لر. منی زیندانین ایچینده 37-جی اوتاغا -اطلاعاتین اوتاغینا آپاردی لار. اورادا حؤکم گؤستردی لر کی، بونا اساس سنی حبس ائدیرک».

«میلی فعال لاری اوغرو لار گورویوندا موحاکیمه ائدیرلر»

«ایشدن سونرا» پروفرامی نین دیگر قوناق لاری - اؤزونو گونئی آذربایجان میلی اوپانیس حرکاتی آدلان دیران قورومون باکی داکی سؤزچوسو آغری قاراداغلی و ایراندا آذربایجانلی سیاسی محبوس لاری مدافعه آسسوسیا سیاسی نین سؤزچوسو یاشارحکاکپور دئییرلر کی، مایین 22-دکی گزینتیده شوعلارلار سؤیلدی ک لری اوچون حبس اولونان تبریزی گنج لر آراسیندا بوندان یونگول جزا آلانی دا وار، داها آغیر جزا آلانی دا.

یاشار حکاکپور دئییر کی، داها آغیر جزا وئرمک اوچون فعال لارا «قوندارما پارتلایجی الدهه ائتمه ایتیهامی» ایره لی سورولور. یاخود دا میلی فعال لاری اوغرو دسته سی نین ترکیبینده موحاکیمه ائدیرلر کی، حرکاتی حؤرمت دن سالسین لار.

سیما دیدار دئییر کی، اونون و باشقا گنج لرین حبسی سئچکی آدایلارینین بحثه گیریپ آذربایجان لی لارا داها چوخ میلی حقوق ود ائتمه سی ایله بیر آرایا سیغمیر:

«بو وعده لر میللتی صانديق باشینا جلب ائتمک اوچوندور»

«سئچکی لرده بوتون آدای لارین وعدلر وئریرلر. آنا یاسانین ماده لرینی یئرینه یئتیرجییک دئییرلر. اما سئچکی دن سونرا هامی سی اونودولور. خالق دا آرتیق آنلاییر کی، بوتون بو وعده لر میللتی صانديق باشینا جلب ائتمک اوچون دور. احمدی نیژاد دئییردی کی، بیزیم دوشمنچی لیک ائدجیمیز دیل وارسا دا اینگیلیزجه دیر، تورکجه دئییل، چونکی تورکجه بیزیم خالقیمیزین دیلی دیر. من بو سؤزلری اؤزوم ائشیتیمیشم اونون تبریزدکی میتینگینده. اما ایندی گؤروروک کی، بو ایستیمیز اوچون بیزه زین دان وئریرلر.»

سیما دیدار و علیرضا فرشی ایندی بؤیوک مبلغه ضمانت اوزرینده آزادلیق دایرلار. آپئل یاسیا محکمه سینه نوبابرین 29-دا تقدیم ائتدی لری شیکایت اوزره قرار حبس جزاسینی قوه ده ساخلاسا، اونلار یئنی دن حبس خانایا سالینا جاق لار. سیما دیدار دئییر کی، بون دان اوولکی حبسی زامانی ایشگنجه یالنیز معنوی اولوب.

آمریکا نین سسی

سعيد متين پور

آذربايجانين زجان شهرينده ياشايان عطيه طاهري دئير كي، حاضيردا تهراندكي ائوين حبساناسيندا ساخلانان حيات يولداشي آذربايجانلي سياسي فعال سعيد متين پورون صحتينه گوره چوخ ناراحاتدير .

آذربايجانلي ژورناليست و اينسان حوققلاري فعال سعيد متين پور بو ايلين ايول آيندا حبس ائديلب. تهران اينقلاب محكمه سي نين ۱۵-جي شوعبه سي اونو ۸ ايل آزادليقدان محروم ائديب. سعيد متين پور اجنيلرله علاقه يه گيره رك ايران اسلام ريسپوبليكاسي نين دؤولت فورولوشونا قارشى تليغات آپارماقدا گوناھلانديريلير. ياخينلاري دئير كي، او بير نچه ايل اول توركييه يه سفر ائندن سونرا حاكيميتين غضبينه توش گليب. حبسي نين اساس سببي ايسه اينسان حاقلارييلا باغلي اولان يازيلاري، ايجتماعي فعاليتله مشغول اولماسيدير .

سعيد متين پورون صحتي اونا وئرلميش ايشگنجلره گوره آغيرلاشيب.

سعيد متين پور بوندان اول - ۲۰۰۷-جي ايلده ده حبس اولونموشدو. ۲۰۰۸-جي ايلده مولكي گيروو قارشيليجيندا آزادليغا بوراخيلميشدي. همين وخت سعيد متين پورلا بير يئرده حبسده اولموش سياسي فعال صالح كامراني دئير كي، اونلارا قارشى ايره لي سورولموش ايتتبهام اساسسيز ايدي :

«حبس اولونماميشدان ايكي ايل اول توركييه يه سفرموز اولموشدو. اينسان حاقلارييلا باغلي سئميناردا ايشتيراك ائتميشديك. بونو دؤولت ده بيليردي. بيزي ايكي ايل اوندان سونرا حبس ائتديلر. بو سئمينار علمي بير سئمينار ايدي.»

صالح كامراني دئير كي، سعيد متين پورون صحتي اونا وئرلميش ايشگنجه لره گوره آغيرلاشيب :

«اولجه ۹ آي كي حبسده قالميشدي، اونون ۷ آينبي تك ادامليق كامترادا ساخلانميشدي. تك ادامليق كامترادا قالماق اوزو بير ايشگنجه دير. اورادا اونا جيدي فيزيكي ايشگنجه لر ده وئرلميشدي، دؤبولموشو. اكر اوندان

هانسپسا ايفاده لر آينيسا، بو ايفاده لر ايشگنجه يولويلا آينيب. اؤز وضعيتيمدن دئيرم. من اؤزوم ده آغير ايشگنجه لر گؤرموشدوم»

«الله ائله مسين، باشينا بير ايش گله بيلر»

ايرانداكي آذربايجانلي سياسي محبوسلاري مودافيعه آسسوسياسياسى نين عومومي ايشلر موديري ياشار حكاك پور-سا دئير كي، سعيد متين پور اونا لازيم اولان موعاليجه ني آلا بيلمير :

«اوندا اورك، بؤيرك، بئل خسته ليگي وار. اوزون مودت آياق اوستونده داينا بيلمير، باشي فيرلانير. سون گونلر وضعيتي داها دا آغيرلاشيب. گرک اوزون مودت حكيم نظارتينده اولسون. ايندي چوخ پيس شرايطده دير. اونون خسته ليگي جيدي اولدوغوندان عاييله سي، اينسان حاقلاري تشكىلاتلاري صحتينه گؤره چوخ ناراحتديرلار. آلاه ائلمه سين، باشينا بير ايش گله بيلر» .

ياخينلاري نين وئردىگي معلوماتا گؤره، سعيد متين پورون اولكي وكيلى ده حبسده دير. اونا گؤره يئني وكيلى توتوبلار. حاضردا او سعيد متين پورون موعاليجه اولونماسيلا باغلي حبسحانا رهبرليگينه موراجيعت ائديب .

بين الخالق اينسان حوقوقلاري تشكىلاتلاري سعيد متين پور دا داخيل اولماقلا حبسده اولان ديگر فعاللارين درحال آزاد ائديلمه سي طلبى ايله بير نئچه بيانات وئرب، ايران رسميلرينه دفعه لرله موراجيعت ائديب .

«امنستى اينترناتيونال» بين الخالق اينسان حوقوقلاري تشكىلاتى سعيد متين پورو ويجدان دوستاغي ائلان ائديب.

آزادليق رادىوسو

تورک مېتولوژىسىدە توفان و قادىن

كۆچۈرە ن: قادىنجا

تورک مېتولوژىسىدە تو فانا ايلگىلى اۆرنكلر آلتاي توركلرى'نين افسانلرىندە ياشاماقدادير. آلتاي توركلرىندە، توفان افسانسى'نين بىر نچە سۆيلىشى وادير. آشاغيدا بو سۆيلىشلردن بىرىنە يئر وئرىلمىشىدیر. آشاغيدا يئر آلان و او. هاروا هولمبئرك طرفىندن نقل ائدىلن آلتاي توفان افسانە سى، ايسلام و كىرىستىان دونياسى'نين نوح توفانى آلتاي لارىنا اولدوقجا بنزمكتە دیر. آلتاي توفان افسانە سى، اۆزتلە بئله دیر

ملكلر مكانى - تورک مېتولوژىسىدە توفان افسانە سى

سئل بوتون يئر قاپلادىغىندا، تئنگىز (=دئنىز) يئرین اوزرىندە افندى ایدی. تئنگىزین يۇنتىمى آلتىندا ناما آدىندا ايلگى بىر اثرکک ياشاردى. ناما'نين سوزون اوول، سار اوول و بالىق آدلارىندا اوچ اوغلو واردى .

اولگن (تانرى)، ناما'يا بىر كرئپ (=تاختا ساندىق) ياپماسىنى بووردو. ناما، ساندىغىن ياپىلماسى ايشىنى اوچ اوغلونا بوراخدى. اوغوللارى، كرئپى بىر داغ اوزرىندە ياپدىلار. كرئپ ياپىلدىقدان سونرا ناما، اونو هر بىرى سئكسن قولچ اولان سكىز خلت له كۆشلىرىندن يئرە باغلانلارنى سۆيلىدى. يله جه سو سئكسن قولچ يوكسلىغىندە دوروم آتلاشلاجاغىدى. بوندان سونرا ناما، عالىسى ايله چئشىتلى حيوانلارى، قوشلارى آلاراق كرئپە گىردى .

يئريوزونو سىسلىر قاپلادى. دونيا قورخونچ بىر قارانلىغا گۆمولدو. يئرین آلتىندان، ايرماق لاردان، دنيزلردن سولار فېشقىردى. گۆيدن ساغاناقلار بوشاندى. يئدى گون سونرا يئرە باغلانان خلتلر قويدو، كرئپ اوزمە غە باشلادى؛ سويون سئكسن كولچ يوكسلىغى آتلاشىلدى. يئدى گون داها گئچدى. ناما ان بويوك اوغلونا كرئپين پنجرسىنى آچماسىنى، چئوره يە باخماسىنى سۆيلىدى. سوزون اوول بوتون يۇنلرە باخدى. سونرا بيله دئدى: "هر شنى سولارین آلتىنا باتمىش. يالنيزجا داغلارین دوروقلارى گۆرونور." داها سونرا ناما دا باخدى. او دا "گۆك يوزو ايله سولار دىشىندا بىر نسنه گۆرونور" دئدى .

كرئپ سونوندا سكىز داغىن بىرىرىنە ياخىنلاشدىغى يئردە دوردو. چوموداى و تولوتتو داغلارىندا قاراپا اوتوردو. ناما پنجره يى آچدى، كوزگونو سربست بىراخدى. كوزگون گئرى دؤنمدى. ايكىنچى گون فارغايى گؤندردى، اوچونجو گون ساخساغانى گؤندردى. هيچ بىرى گئرى گلمدى. دؤردونجو گون بىر گورجىن گؤندردى. گؤترجىن، قا قاسىندا بىر اينجه داللا گئرى دؤندو. ناما بو قوشدان، اؤتە كى قوشلارین نه ايچىن گئرى گلمدىغىنى اؤيرندى. اونلار سىراسىيلا گئىپك، كۆپك و آت لشى يئمك اوزره گئتدىكلرى يئردە قالمىشلاردى. ناما بونو دويونجا اؤفكلندى. اونلار ايمدى نه ياپىرسا، دونيانين سونونا دك اونو ياپماغا دوام ائتسىنلر" دئدى .

افسانە نين دوامىندا ناما ياشلاندىغى زامان، قورتاردىغى جانلىلارى اؤلدورمىسى ايچىن اوزونو فېشقىردان قارىسىنى اؤلدورور. اوغلو سوزون اوول'و يانينا آلاراق جئننە(گۆيه) چىخار. داها سونرا اورادا بئش اولدوزلى بىر

اولدوز كومه سين دۇنوشور. هولمبئىرگ'ىن دوشونجه سىنه گۇرە، توفان قهرامانلارى، يايىق خان'ا دۇنوشموشدور. يايىق خان، آلتاي توركلربنه گۇرە، اينسانلارى قورويان و ياشام وئرن بىر روح دور. آيىرجا اينسانلارلا اولگئىن (تانرى) آراسىندا ائلچىلىك ياپار .

ايلىك اينسانلار يارادىلىشىنى و بو اينسانلار يىن چئشىتلى سىخىنتى و دردلردن قورونماسىنى گۇك اوزونده ياشايان بو تانرىلار باغلايان ايلىك قايناقلار يىن سونراكى ائىرلده ايسه تورك قوملار يىن اورتايا چىخىشلارى ويا اوستون يىتتىكىلى حوكومدارلار يىن دوغوشو قوتسال ائوللىكلره باغلانمىشىدور .

سونرادان كۇك تورك و اويغور دئولتلىرىنى قوران قاوچى لار يىن قاغانى يىن چوخ عاغىلىلى بىر قىزى وارمىش. قىزلار يىن آغىلىلى ليغىنا و ايبلىغىنه حيران اولان قاغان بونلارى اينسان لارلا ائولدىرميه قىياممىش. قىزلار يىن تانرىلارلا لايىق گۇرن قاغان اولنلارى بىر تپه يه يئىرلىشىدىرمىش. بىر سورە سونرا تپه يه گلن ياشلى قوردون تانرى اولدوغونو دوشون كويچوك قىز اونولا ائولنمىش و قاوچى هالىكى بو برابرلىكدن دوغان چوجوقلاردان تورمىش .

كۇك تورك افسانلربنه گۇرە ايسه قاومىن تورمه سىنى ساغلايان قورت دىشىدىر. اسكى هونلار يىن سوبلار يىندان گلن كۇك توركلر، لىن آدىم داشىيان بىر مىللت طرفىن دن مغلوب ائدىلر ك سويجا اؤلدورولموشلردور. كۇك توركلردن يالنىز آياقلارى كسىلمىش 10 ياشىندا بىر چوجوق حاياتدا قالدى. بو چوجوغو بىر دىشى قورد بولور، اونا باخار بويودور. داها سونرا بو چوجوقدان قوردون 10 ائركك چوجوغو اولور. كۇك توركلر يىنى دن بو چوجوقلار يىن سوبون دان تورمىشىدور. بوزقىرلاردا گۇچە به اولاراق ياشاماق زوروندا اولان تورك قاويملىرى حاياتدا قالماق اىچىن اينسان يىن هر شئىدن اۇنجه فىزىكى گوجە صاحب اولماسى گركدىنى چوخ ياخچى بىلرلردى .

گر ك طبيعت شىرلربنه داينماق گر كسه وهشى هيوان و دوشمان قوملارلا دؤوشمك اىچىن گوجلو و سالدىرغان بىر هيوان اولان قوردون سوبون دان گلمنىن اولنلارى گوجلو قىلاجاغىنا اينانيرلاردى. بو افسانلرده دىقت چكن آنه ويا بابامن قوتسال و گوجلو سايبان بىر سوبون دان اولماسى چوجوقلار يىن اوستون اولمالار يىنى ساغلاماقدادور. قاديىن و ائركك چوجوق اوزربنده ائشىت ائتكىسى صاحىبىدور .

بىر آلتاي افسانسىنده بويوك بىر ساواش دان سونرا بىر قومدان يالنىز باشىنا بىر قىز قالير. اۇزونه سىغىناچاق بىر يئر آراركن يئرە دوشن بىر بوز پارچاسىنى آلىر. بو بوزون اىچىندن چىخان ايكى بوغداى دانه سىنى اودار و بونلاردان حاميله قالير. وقتى گلنجه ايكى اوغلو اولور، موندوس و كوچكار سوبلارى بو چوجوقلاردان تورمىشىدور .

تورك ميتولوژىسى يىن بويوك بۇلومونده قهرامانلار يىن خاتونلارى، عمومىتله تانرى طرفىن دن گۇندىرلمىش قوتسال قاديىنلاردور. بو اۇرنك لرده ائركك

اينسانى قاديىن روحانى كىسوه يه بورونمكده دىر. ايسلامىت' اۇنجه كى شئكليل تئپىت ائدىلن اوغوز كاغان داستانىداكى اوغوز'ون ائشلىرى، اويغور افسانسىنده بۇيو خانا تانرى طرفىن دن گۇندىرلن قوتسال قىز، كۇك تورك افسانە لربنده كاغان ايله گئىيك شئكلينه گىرمىش قىز يىن بولوشمالارى دا بو موتيف يىن باشقا بىر اۇرنه يىدىر. بۇيو خانا يئراوزونون حاكمى اولايلىجه غىنى مؤژده له يه ن ده، يىنه تانرى طرفىن دن گۇندىرلن بو قىزدور .

بۇيو خاتون بو قىز يىن توصيه سى اوزربنه عسكربنى توپلاياراق يئراوزونو فتح ائدر . اوغوز قاغان داستانى يىن اويغور جا و م.س. XIII. يوزايلده يازىيا گئچىرىلن نوسخه سىنده اوغوزون ائوللىكلرى بئله تصوير ائدىلمكده دىر :

گننه گونلرده ن بیر گون، اوغوز کاغان بیر یئرده تانری'یا یالوارماقدا ایدی. قارانلیق باسدی، گؤکدن بیر گؤک ایشیق دوشدو، گونشدن، آیدان داها پارلاقدی. اوغوز کاغان یئردی، بو ایشیغین آراسیندا بیر قیز گوردو. ایشیغین ایچینده باشیندا پارلاق بیر بنی اولان چوخ گوزل بیر قیز یالماز باشینا اوتورموشدو. قوطوب اولدوزو قدر گوزل اولان بو قیز گولونجه ماوی گؤک ده گولور، قیز آغلابینجا ماوی گؤک داغلیردی. اوغوز قاغان بو قیزی گورونجه عاغلی باشیندان گئتدی، قیزی سئودی و اونولا ائولندی.واقتی گلدیغینده اوغوزون بو سئوگیلی ائشی اوچ اوغلان چوجوق دونیا یا گتیردی. بیرنجی چوجوغا گون، ایکینچیه آی، اوچونجویه اولدوز آدینی وئردیلر. اوغوز آوا چیکتیغی بیر گون بیر گولون اورتاسیندا بیر آغاچ، آغاجین کوووغوندا یالماز اوتوران گوزل، آیملی بیر قیز گوردو. بو قیزین گوزو گؤک دن داها ماوی، ساچلاری ایرماق دالغاسینا بنزیردی، دیشلری اینجی گیمی ایدی .

اوغوز قاغان بو گوزل قیزی گورونجه عاغلی باشیندان گئتدی، یوره یینه آتش دوشدو. بو قیزلا دا ائولندی. بو ائولیلیکدن ده اوچ اوغلو اولدو. ایلك اوغلونا گؤک، ایکینچیه داغ، اوچونجویه ایسه دننیز آدی وئردیلر .

اوغوز قاغان بو ریوایتده ائشلی نین گوزللیغین هیران اولدوغو ایچین بو قوتسال قیزلارلا ائولنمیشدیر. ماناس'م اوغلو سمته بین ائشی دنه میتولوژیکدیر. آیچورک آدینی داشییان بو قیز، اوتوز قیز، قیرخ ائرککله گورشه بیلجک گوجه ایدی. آیچورک، سمته نین اولوموندن سونرا اوغلونو اولدورمه یه قالخان دوشمانلاری، قوغو شنکلینه گیریپ باباسینا گیمه کله تهدید ائدر. یاقوتلاردا آییسیتلارم قوغو شنکلینه گیردیکلرینه اینانلیردی. قوغو، قوتسال قادینلیغین و تانریچالارین سمبولودور. افسانه یه گوره ماناس'ین گلینی آیچورک تانری نین قیزی ایدی .

تورک داستان و افسانه لرینده قوتسال دونیا ایچینده قادین کاراکترلرین اولاغانوستو گوجلرینی اینسانلارین ساغلیغی و موتلولوغو ایچین قوللاندىق لاریم گوردوک. تثبیت ائدیلمن اؤرنکلرده اینسانلارین قارشیلانمیشدیقلاری درد و سیخینتی لاری حل ائتمک اوزره تانریچالار آراسیندا بیر ایش بؤلومو اولدوغونو گورمکده بیک. تانریچالارین گورولری ان چوخ قادینلارین و چوجوق لارین قورونماسی اوزرینده یوغونلاشمیشدیر. اینسان نسل نین دواملی لیغی قادینلارین دوغورغان لیغینا باغلی دیر. بو سببله ده چوجوق صاحابی اولماق بیر قادین ایچین ایلك چاغلاردا ن بری اؤنملی بیر مزیت و گورو اولاراق قبول ائدیلمیشدیر. بو زور گوروی اوستله ن قادینلاری قورویاجاق آیری تانریچالارین وارلیغی، قادینا وئرلن دیری گؤسترمکده دیر .

2500 ایلیک ساواشچی تورک قادینی

آلینتی :

آرکنولوگ دؤکتور ژاننینه داویس کیمبال آمازون میتی نین گنریسینده کی گنرجه یی کئشف ائتمک آماجیلا یولا قوبولدو. گنرچک آمازونلار کیملردی؟

یونان میتولوژی سینده "آشیل (آچیللئس) آدلی یاری تانری ساواشچی ترویا ساواشیندا آمازون قبیلسینده ن اولان پئنتسیله (پئنته سی لیا) آدلی بیر قادین ساواشچیلا اوزون سورہ اولومونه چاریشیر، گوجو توکه ن پئنتسیله هر نه قدر آشیلی چوخ زورلاسادا آشیل طرفیندن اولومجول بیر قیلینچ ضربه سی آلیر. آشیل اولمک اوزره اولان قادی نین اوزونو آچار و بو ساریشین قادینا آشیق اولور. پئشمان اولموش "...

اسکی یونان قاینق لاریندا بو ساواشچی قادینلارین شیطان کیمی دؤووشدوکلری و روزگار کیمی آت سوردوکلری آنلادیلیر .

بو قاینقدان یولا چیخان آرکنولوگ دؤکتور ژاننینه داویس کیمبال ساواشچی آمازون قادینلارینین هارادا اولدوغونو و هارادان گلدیکلرینی آراشدیرماق ایچین یولا قوبولور، یونان میتولوژیسینده افسانه لر یارادان ساواشچی قادینلارین قارادینیزین قوزئییندن گلدیکلری، گؤچه به اولدوق لاری، قارشیلانیدیکلاری اثرکک انگمن توپولملار قارشسی سیندا حیرته دوشدوکلری، اؤزگورلوکلرینه باغلی اولدوغو و قیز چوجوقلارینی اثرککلره ساواشماق ایچین یئتیشتیردیکلری بیر چوخ یئرده آنلاتیلماقدادیر، و آرکنولوژیک قازیلارینا افسانلره قولاق وئرک قارادینیزین قوزئیینده کی روسیا ایستتپلرینده باشلاتمایا قرار وئریر ...

اونلارچا اسکی کورگانی آچان دؤکتور کیمبالل تخمین ائتدیغی کیمی آرادییغی کارادینیز قوزئیینده بولموش، قازیلاردا چیخان اشپالارین و دئسنلرین بوگونکو آلتایلی گؤچه به لرله اولان بنزلیغینه دیقت چکمیش و آراشدیرمالارینی داها دوغودا آلتای داغلارینین ائتکلرینده یاپما قراری آلمیشدیر. بوگونکو قزاقیستان و موغولیستان سینیرلاری ایچینده کی کورگانلاردا یاشایان ساواشچی قادینلار آمازونلارین اورتا آسیا کؤکنلی اولدوقق لارینی توم دونیایا ایثبات ائتمیشدیر ..

آراشدیرمالارینی هیزلان دیران دؤکتور کیمبال چئوره ده اونلارچا ساواشچی قادین کورگانی اولدوغونو کشف ائتمیش و افسانه قادین ساواشچی لارین اورتا آسیا کؤکنلی اولدوغونو و ساواشچی قادینلارا او تاریخده دویولان سایغیی قانیتلامیشدیر .

گؤزونو تکرار یونان میتولوژیسینه چئویرن دؤکتور کیمبال ساواشچی لارین ساریشین اولراق تصویر ائدیلمیشی و پنتئسیله نینده ساریشین اولدوغوندان یولا چیخاراق آلتایلارداکی یالیتیلیمیش گؤچه بهلری آراشدیرمایا باشلار و آلتای داغلارینین ائتکلرینده ایس سیز بیر بؤلگه ده یاشایان 9 یاشلارینداکی مریم گول(مایرامگول) ایسمینداکی ساریشین قیرقیز قیزا دیقت چکر ...

مریمگولون و (3000km) اوزاقلیقداکی قارادینیزقوزیبینده بولونان کورگاندان چیخان ایسکلنت اؤرنه ک لرینی DNA تئستینه گؤندرن دؤکتور کیمبال چیخان سونوج لار قارشسی سیندا شوک اولموشدور ...

2500 ایللیک ساواشچی قادین و مریم گولون میتوکوندریال DNA سی %99،9 اورانیندا بنزردیر...مریمگولون 2500 یاشینداکی ساواشچی نین تورونو اولدوغونو و ترویا ساواشینداکی قوزئیدن گلن دیشی ساواشچی لارین دا کؤکنی نین اورتا آسیا اولدوغو پانی آمازونلارین تورک اولدوغو بیلیمسل اولراق قانیتلانمیشدیر

سریه خانیم- رضا همراز

21 آذر جریانیندا اردبیلدن فالخان و استبدادعلیهینه قهرمانجا مبارزه آپاران بایرامقولو قیزی سریه خانیمی، گورنلر، اونون جسارت و شهامتیندن سؤز -صحت آچاندا، سانکی ایکینجی زینب پاشا دیر ذکر اتمیشلر. بو جسارتلی و تاسفله آدی ایتگین فالان قادین تکینه بئش گون دوشمنین محاصره سینده قالدیقدا ایننه ال - قولو سووومادان سون گؤلله یه قدر ایشمیش آنجاق نه ایسه یاغی لارین بالانلارین ویاغلی دیبله رینه اینانیب سنگردن چیخدیقا، نامردجه سینه اونو قتلگاها گونده ریب گؤلله ده مینه وئرنده جلدلارا دئییر: تاریخ سیزلری نفرین ائده جک، قاتیل لره نجات یولو باغلی دیر. آذربایجانین رشید بالالاری منیم انتقامیمی سیزدن آلاجاقلار. آذربایجان آزاد اولاجاق». آذربایجان خالقینین قوجامان و میلی شاعیری هاشیم ترلان بو ماجرانی چوخ گوزل تصویره چکمیشدیر. من بورادا نیسگیل ائدردیم بو شعر ی بیرگه اوخویوب بو قهرمان قادینین حیاتی ایله بیر کره ده تانیس اوراق.

شاهسون قیزی، سریه

دان سؤکولور، گونش یانیر باشیندا تاج.

شئح چکیلیر اوبالاردان یاماچ- یاماچ.

اوزاقلاردا آغ شلمه لی بوز داغلارین

زبروه سیندن شئح چیله نیر نارین- نارین.

گدیکلرده کاروان یولو مین آشیریم،

دره لرده سولار جوشور شیریم شیریم.

شلاله لر هارای سالیب تۆکولدوکجه

سپه له نیر قایالارا اینجه- اینجه.

زامان گولور، گون قیسسالیر پرده- پرده.

بولوت لاردا سئیره چیخیب زبروه لرده.

هر اقلیمین اوز رنگی وار ائلدن- ائله.

یای پاییزین الین سیخیر گوله- گوله.

بوردا ائلات قارتال لاری آچیر قاناد،

حؤكمون سورور چادير- چادير، ائلات- ائلات.
«ئتل سئون» لر ديارى دير بو ائل- مكان،
آت اويناديب، قيلينج چاليب زامان- زامان.
پاييز گليب كؤچ اوستودور، گندير تلاش،
آران فكري كؤنوللرده قالديريپ باش ...

داغلار آغ اؤريه بين آتيب باشيندان،
پاييز عطري گلير هر قاريشيندان...
باخ! سونسوز گؤيلره، ساي اولدوزلارى،
ارن قادينلارى، ارن قيزلارى!
امه گه، زحمته ايمانلاريللا،
اوست- اوسته گئيديگى تومانلاريللا،
دره دن تپه يه- تپه دن دوزه،
گنجه دن آچيلان ياشيل گوندوزه،
تلسسن گوررسن اونلارى هر آن،
فخر ائيلر باخديقجا دوغما ساوالان...
آلاچيق آچيلير، چكيلير يوكه،
اوشاقلار ايش گورور اؤزوندن يئكه.
هر ياندا هاى- هاراي قوپور، سس گلير،
مرفشلىر باغلانير، آتا يوكله نير...
گونش ساوالانين باشيندا بير تاج،
گولوردو ائللره وئرديجه خراج.
بوش قالان آرخاجين كؤنلو دارالدى،

گوزلري يول گنده ن کارواندا قالدی.
هله ليک، هله ليک ای اوجا داغلار!
ينه ده بو ائللر سيزی قوجاقلار....
يوللار اوزون، گونلر گوده،
کاروان گندير بير نغسه،
داغدان ائنن جيغيرلارين،
دامارينی کسه- کسه.
يايلاق گنديب، قيشلاق گلير،
فصيللری سايا- سايا،
اوردا نه داغ وار، نه دره
داغ دوشونده يالچين قايا.
دوزنگاهدیر باشدان – باشا،
قار يئرینه ياغير ياغيش.
قیشدا ياشیل اورمان کیمی،
اوت گؤيرير قاريش – قاريش...
يهرين قاشيندان، آتين ياليندان...
ياپيشان قادينلار بويلانير گونه.
داغلاردا بوی آتان، آراندا گولن
خیردا اوشاقلاری آلیب ترکينه.
چوبان نی سسینین لذتين دادير،
سورونو هايلايیر اؤروشدن قاباق.
موغانين آرانين گؤزو يولدادير،
اوره گی چيرينير گؤروشدن قاباق....

گونش تئللريني دارادي گنتدي.
دومانليق قانادين آچدي يوللارا.
ائله بيل گوندوزون نورون اريتدي،
سانكي آل گونشي چكديلر دارا.
قورشاقين ساللادي دومان بو آندا،
گويلر گورولداي، كاروان داپاندي.
گؤيدن نوغول – نوغول دولو ياغاندا
اوبالار گوموشو رنگه بوياندي.
بولوتلار چكيلدي، نه دومان، نه چن
ينه ده آل گونش بويلاندي دومر- دوز.
بير قادين آت اوسته باغيردي درددن
نورلو گؤزلرينده قارالدي گوندوز.
ناله نين سسيندن قوجا بير قاري
بيلنده بو دردين نه اولدوغونو
ياديننا سالديقجا او دؤورانلاري
اؤزونون آت اوسته دوغولدوغونو.
انديريب بؤز آتين اوستوندن يئره
گلينى دؤره يه آلدی قادينلار.
گلدی ائل ماماسی باخدی گؤيلره
عمرونده تجربه، كؤنلونده ايلقار.
قوجالى، جاوانلى اؤتن بو كاروان
ائلاتى اوخشايان دره، داغ، تپه.
گؤزلرده بير سئوال. قيزئير يا اوغلان؟

دنيايا گوز آچان بو نازلى كوريه.
اوتور دقيقه لر... اوتور لحظه لر،
باخيشلار بويلانير پانان گونشه.
درده بورونسه ده گلين بير ته هر،
هامينين صبيري دايايب عرشه.
دوغومون سون چاغى... كوريه سسيندن
سحرلى لحظه لر دوندو سئوينجه.
داغلارا سس سالان سالان گور نفسيندن.
سینه سى دالغالى، گوركى اينجه.
اناسى كوريه يه باخدى بو آندا،
نارين گولوشلرين ائندى هديه
ازلدن ايلقارى واردى دوغاندا
قيز اولسا آدينى قويسون « سريه»
سريه چاغريلدى او گوندن بو قيز
هامى فانادلانيب آز قالير اوچا.
كيم بيلدى او زمان فوجا دونياميز،
بير ايگيد دوغويدور اوزوندن اوچا....
نه بيلسين توپراغا شيمشك چاخاجاق
آديغى گولله نين هر ايشيغيندا.
نه بيلسين سنگرلر سوساجاق آنجاق،
شاهسون قيزينين ياراشيغيندا....
بير عؤمور دولايى يوللاردان كئچيب،
روزگارى درك ائديب، قلبى دؤيوندو.

قىزلار بولاغى نىن سويوندان ايچيب،
سنوداسى اويانيب، چينارا دۇندو....
«تومروس» دان نىرتى، سنودانى ائلدن،
غيرتى بابكدن، تورپاقدان گوجو
آلدى فخر ائله دى مين بير كۇنولدن
آتىلدى ميدانا، سنومه دى كونجوجو....
اۋزونه گووه نن، داغا بوى دئيه ن
ائلچيلر قاپيدان قوولدو بير- بير.
سريه دن اۋته رى قلبى گۇينه ين
گلنه يوخ! دئدى. اولمادى تدبير.
نهایت سريه نين اوره گى جوشدو.
ايگيت بير اوغلاندىن كئچه بيلمه دى.
گۇزلر بير- بيرينه باخدى قووشدو.
«على» دن آپريسين سنچه بيلمه دى.
بير ساراي چكديلر مرمردن داشى،
كۇنولدىن- كۇنوله يوللار گۇروندو.
چاليندى ايلقارين ابدى مارشى.
آرزولار يام - ياشيل دونا بوروندو.
ايكى داغ، ايكى يار، ايكى هم كۇنول،
حياتين عيبه جر درينليكلرى.
قايدادير بير گوله اوخشايداندا گول،
آچيلار باغبانين آيدىن سحرى....
نهایت دولاندى نئچه قيش باهار،

آخی بو ائل اوبا بیزه وطندی.
چیخدی دان اولدوزو، اریدی بوزلار،
انتظار گؤزلرین صبری توکندی.
وطنه گووه نن، ائله ارکوبون...
اولانلار یئل اولدو، سنل اولدو آخدی.
انسانلار تورپاغین، اولدوزلار گوویون،
شفقلمر ظلمتین گوزونه چاخدی.
ایناملار چاغلادی، سانجیلدی اوخ تک
فرقه نین تملی ارکین قاشیندا.
اونون قدرتیله اویانمادی شگ،
بو اتلین- تورپاغین هر بیر داشیندا...
قاپیسی آچیلدی غیرتیمیزدن
زمانین حکمی ایله ملی مجلسین.
صداسی سسلندی قدرتیمیزدن
ملت وکیلینه وئرلن سسین...
فرقه میز وطنین دوتوب الیندن،
دندی: سنی دئییب گلیمیش آنا.
گلیمیشم او توپوق ووران دیلیندن،
بیر شهرت یارادام آذربایجانا.
۲۱ آذر، او شانلی گونده
دیلیمیز دیل اولدو آچاندا یئلکن.
آنادان دوغولان هر کورپه نین ده
پاسپورتو تورکوجه یازیلدی اثرکن.

كتابلار ديلمجه درج اولدو مين - مين،
معصوم دورنالارين گزدي تئلينده.
ابتدائي، اورتا، عالي مکتبين
اساسي قوبولدو اوز تئلينده...
تبريز كوچه لري نورلو- چيراقلي،
گويون اولدوزلاري سانجيب يئره.
ايگيد فداييلر نغمه دوداقلي،
بولانيب صاباحكي آيدين سحره.
اورميه، ماراغا، اردبيل، ساراب،
ملي حكومتين اون سيراسيندا.
دربارين قالمادي اورگينده تاب،
ينه نوحه لندي ماتم ياسيندا.
سريه بو دوراني بئله گورونجه،
فرقه نين بويونا هوردو چلنگي،
فدايي آدلاندي هاميدان اؤنجه
بئلينده پاترونو الده توفنگي.
شرين قانادينى كؤكوندن قيريب،
دوردو كشيگنده ائلين - اوبانين.
قارلي گئجه لرده اوجاق يانديريب،
نبضي اللرينده اؤتن هر آنين.
اؤريه گي باشيندا، قاتار بئلينده
سنگره ياتاندا نر اوغلو نردى.
گؤزو دورنالارين ايپك تئلينده،

باخیشی یادلارین باغیرین دلردی،
سؤزونه، امرینه اندردی تمکین
فدائیلر اونا مین احتراملا.
دوشمانا توکنمز اورگینده کین،
خلقینی سئوردی مین بیر ایناملا.
قارا بولودلارین قانادی سیندی،
سحر نسیمی نین ایلک باهاریندا.
سریه ده زیروه لی داغا سیغیندی
۲۱ آذرین قانادلاریندا.
فدائیلر آتلی، سریه اؤنوده،
امر ائتدی: حرکت! نوزلاندی یوللار.
بیر یول آیریچیندا ساغا دؤننده،
مئشه نین ایچینده ترپندی کوللار.
سریه نین توفنگی دیلندی بیردن،
فدائیلر کسدی بندی، بره نی،
داغلارا پاییلان بو سس سمیردن،
گولله لر بورودو داغی - دره نی.
دوشمانلار آغ یایلیق توتوب الینده:
- « سیز آلا ه رحم ائدین، گولله آتمایین!»
«بیز تسلیم اولوروق» - دئییب دیلینده
- «بیزلری اؤلدوروب، قانا باتمایین».
فدائی اؤنملی، فدائی اؤتگم،
وطنین، فرقه نین علاجی اوندا.

ظلمون آتشيبنده ياناندا اولكم،
بابكين بايراغي، قيلينجي اوندا.
بو يوردون دالغالي گوي دنيزبنده،
ماوي گوزلرينده اوزدو سريره.
ساباجكي باهارين قاليب ايزبنده،
اوغروندا محنته دوزدو سريره.
دئدى: من بابكين قيزيام البت،
اونون آخان قاني آلين تريمدير.
اليمله قوردوغوم ملي حكومت،
وطنيم، تورپاغيم، اوز سنگريمدير....

* * *

دربار يئنه جولان وئردى فانادينا،
قوشون چكدي، آت اويناتدى جوما - جوما،
حيله سيندن چاتماق اوچون مرادينا،
طاعون كيمي سپه لندى شان يوردوما.
يئنه دهشت، يئنه فرياد، يئنه ده قان.
سانكى گويون قوزغونلاري يئره اندى.
هر فدايي گلديم دئدى: آذربايجان!
سنسيز بيزه جان نه لازم وطن، ايندى!
بير بيرينه قارشى دوردو خير ايله شر،
ظلمت چكدي قيلينجيني آل گوندوزه
ياراقلاندى، داراقلاندى فدائيلر،
دويوشلرده قان گولونده اوزه- اوزه.

بيزيم سريره شاهسونين ارن قيزي
كناريندا سنوگيليسي، جان سيرداشي
تورباغيما جانين هديه وئرن قيزي
توفنگلرين توشلاديلار يادا قارشى
ينه گئيدى غم لباسين آذربايجان،
دومان آلدى اردبيلين داغين - داشين.
«ئومرين» ين گوزلرينده غم- هيجان،
ساوالاندا كدرلى دير، چاتيب قاشين.
سريه دئدى: من بابكين نر قيزيام.
فرعونلارين امضاسيلا يوخدور آرام.
فدائيام. فرقه ميزين اولدوزويام
جانيم گنده من دوشمانلا باريشمارام.
سنگر قوردو « ئومرين» ده سريه او گون
عؤمور دوستو اؤز قهرمان اري ايله
بو اوغورسوز زمانه نين قلى كوسكون
اود ساچيردى توفنگينين قه هرى له.
اوز اوزه دير اولوم – اولوم، ايكي سنگر
قوشونلارين اولوم ساچان نرلتييسى.
اوياناندا سرت قابالار ديزه چؤكر
فدائى نين اوره گينده وطن حسى.
ايكى كؤنول سؤيكنميشدير توفنگينه،
هر سنگرده دوشمانلارين سايي قات- قات.
سريه باخدى غضبيندن دولدو كينه،

دئدى يوخسا اويونجاقدير بو كائنات.
بيرسس گلدى اؤن جبهه دن: «چؤكور آخشام...
تسليم اولون! عمرونوزو وئرين نجات!»
سريه دئدى: « من ائللردن يارانميشام
اؤلوم ندير؟ اودا منه باشقا حيات»!!
گولله سسى داغا- داشا سالير هاراي
دؤبوش گئدير، سانكى بو گون جهان لالدير.
توفنگلرين سسينده كى سسدن ساواى.
دوشمان باخيب غضبلندى حيرتيني
هجوم ائتدى ياماج- ياماج، دره - دره.
سريه گولدو آجى - آجى نغرتيندن.
نغره چكدى شيغيديقجا هر سنگره.
سريه خيال عالمينده، كوكسونده ياس،
سون گولله لر داراغيندا مسلسلين،
دئير داها سون نقطه دير، ماجال فالماز.
سلاحينين چاخماغينا وورسا الين.
هله دؤبوش آلوو ساچير « ئومرين» ده
خيرين گؤزو گولله لندى، شر اوياندى
بو آن سريه گوردو دوشمان سنگريندن
آغ يايلىقلا صلح بايراغى دالغالاندى.
ايكى نغز نزاكتله، آرام آرام
الرينده مقدس بير قران گلير.
باخيشلارى ظاهر دولو مين احترام

گۆزلىرىنده مين بير اينام؛ ايمان گليير.
سريه دالغين خيالداير مين گوماندا:
- بو ديبه بو طنطنه ندىن بئله؟
اونلار آخى نه بيلسين كى بيز بو آندا،
بير گولله ميز يوخدور بيزيم بوندان بئله.
اونلار دئير: تسليم اولون ! بيله - بيله
آمانداسيز، ال باسيري قرانا بيز
يوخسا صباح قوشون گلسه اردبيله
دار باشيندان آسيلاجاق هر تيكه نيز
تسليم سؤزو قانادلاندى، هاوالانيب
قوچ سريه نين گۆزلىرىنده قه هر ادولدو
ياد اولدوغو بير كلمه دن قلبى يانيب
آزىلارى اؤز كامينا زه هر اولدو
جرئت انديب سنگريندن بويلانمايان
قوزغون اولوب هارين- هارين قوندو يئره
سؤزون داندى، دوشمان پوزدو عهد و پيمان
گونش باتدى اوبا - اوبا، دره - دره
ال باسدیغی، آند ایچدیگی قران یئنه
هاوالاندى، کور وجدانلار لکه لندی.
سريه باخدى قولونداكى زنجيرينه
غضب دولو گۆزلىرىندن نور لندی.
دئدى سيز اى داشا چاخان اؤز ايلقارين
تاريخ صباح عهد و پيمان پوزانلارى

نفرت ایله یاد ائده جک هر گون سحر.
شاهد اولسون باشیمداکی بو آغ لچک
هنریمه، دؤیوشومه اولدوز تانیس.
اؤلسم قانیم بو تورپاغدا گۆبه ره جک
سریه لر بوی آتاجاق قاریش - قاریش.
گۆبه چیخساز، یئره ائنسز، بیلین ساباح
بو دونیانی تیتره ده دجک آخان قانیم.
حق ایسنه ین کؤنوللرده نه دیر گونا
اؤز خالقیم شہرت اولار آدیم - سانیم.
بو یانديران یاخان سؤزلر قیلینج اولدو
سانجیلاندا قانسیزلارین دار گۆزونه،
آج گولله لر سوزه - سوزه ساچین یولدو،
ظلمت چؤکدو سریه نین گوندوزونه.
سریه سؤندو ، نغمه لری دوداغیندا،
گونش باتدی، گولله قوندو دان یئرینه.
ائلیم دیدی، اوپام دندی ساغلیقیندا
اؤلنده ده بزک اولدو سنگرینه.
غیرتینه سیغیشمایان بوتون جهان،
بابکیمین ایگیت فیزی سریه هانی؟
اویان سریه ! دور آیاغا مزاریندان،
قاتلرین ترک ائيله ییب بو دنیانی.
دوغولاندا آت اوستونده دئدین: گرہ ک
توفنگیمله سلام وئرم آل گوندوزه.

ايندى ائللر چيچك سپير اتك- اتك،
«ثومرين» ده سن ياتديغين او سنگره.
سن ديرى سن! اوره گينده يانار اوجاق،
شعله سينده سير ائتديگين بو دنيانى.
بو دستانلا اوزون ايللر ياشاداجاق،
وطنينده ترلان سنى، سن ترلانى.

«آزادليق يولوندا مبارزه» كيتابيندا بو قادين ايداشاغيدا كي سطيئرلر فئيد ائيلميشدير:

«خلق آزادليغينين كئشيگينده مردليكله داياتان اوزعناد چيلليغيله دشمني حيرته سالان ايگيد ثمرين اوغوللاري ايچرسينده اذربايجان خلقينين قهرمان قيزي سريره ده ووروشوردى. او، حيات يولداشي علي ايله بيرليكله، اونونلا چيگين - چيگينه بير سنگردن آتش آچيردى. لاکين، او، هم محاصره، هم ده فشنگي قورتاماقدا ايدي. بونا باخماي يارق او، دشمنه تسليم اولماق ايسته ميردى. خائن دشمن ثمرين فدائيلرين، ائله جده سريره [خانيم] ين قارشيسينا قرآن گتيرير، اونا ال باسير، آنداچير «شرفله» سؤزوتيرير و حاکيم طبقه لر ين يوز دفعه لرله ال آتديقلاري آلچاق حيله و آلداتما متودوندا استفاده ائدير. آرسونرا قرآنا باسيلميش اللر ثمرين فدائيلرينين، اوجمله دن شاهسون ائللرينين قهرمان قيزي سريره نين قانيله بويانير. قهرمان فدائي سريره اولدورولمه ميشدن اول بارماغيني جلالدارين گوزونون ايچينه سيلكه له رهك «بوسيزين اوچون هنر دئييل، تاريخ عهدو پيمان پوزانلاري نقرتله ياد انده جكدير!» ائتميشدير. او سؤزونو دوام ائتديره رهك اوجا سسله بنله علاوه ائتميشدير: «آذربايجانين ايگيد اوغوللاري منيم قانيمي يئرده قويماي اچاقدير! شهيدلر قاني آزادليق آغاجين سوواراچاق» بو نزاكتلي و شرافتلي قادين «اردبيلين ثمرين قصبه سينده ۱۳۲۵ ينجي ايلين آذر آبي نين ۲۶ ينجي گونو ناهاردان سونراساهات آلتى دا بير ده بيرمانين قيراغيندا ناسفله شهيد اولونموشدور» و بنله ليك له «۱۸ نفر فدائي ايله شاهسون قيزي سريره، خانلارين سيلاجلي دسته لرينه بئش گون مقاوت گوستريب اولومو مردليك له قبول ائتديلر».

يازيق لار اولسون كي بو رشيد و دلاور قادين دان تاريخ لري آرايب، آختاراندا بير شئي گوزه ديمير. البته بونون اساس عاميلي بو اولايير كي، ميللي حوكومت دئوريلنده سونرا، اوندان يازماق نئجه دئييرلر گوج آپاران ايشلردن ايدي و سونرا لاردا او دورون آداملاري قيريليب قورتولدوقدا ايش داهاچتين لشميشدير.

بنله ليك له سريره خانيم دا اوزوندن قاباق ظلم و ظاليم عليه نه مبارزه آپاران مبارزلر كي مي تاريخه قووشدو و اوز گوسترديب شرافت و شجاعتي ايله تاريخ مي زين بركلي لر يندن بيريسي اولور. نئجه كي زينب پاشا، هجر خانيم، آتلي شاه به ييم، تئللي زري، عظمت خانيم، پروين اعتصامي، گنجه لي مهستي، نيگار خانيم، خورشيد خانيم و... اولموشلار. يازي مي زين سونوندا اوستاد حميد سخامهرين منيم خواهشيم له يازديغي «آسلان سريره» باشليقلي شعرين بيرگه اوخوياق.

گوردو اوزويوردون ائلين زار و پريشان سريره
غيرتي چكمه دي گورسون ائله نالان سريره

ظالمين بلکه تفنگيله سوکه سينه سيني
وجدانيله اوزارباغلا دي پيمان سريه
اتمگه جنگ فيشنگيله تفنگين گوتوروب
مرد مردانه اولوب عازم ميدان سريه
عرصه تنگ اولدوغو حالدا آتيشيب دشمنيله
دشمنين باغريني بنش گون ائله ييب قان سريه
تا فشنگي واريميش سنگريني بوشلاما ييب
صولتي ايله ائله ييب دشمني حيران سريه
چوخ دويوشدن سورا آخيره فشنگي قوتاريب
ائله ييب جانين آذربايجانا قوريان سريه
(توپراق آلتيندا زن و ازدهاني قويلويانا*)
كيشيليك رسمين ائديب اوندا نمايان سريه
قوربانام منده «سخا» سريه كيمي قهرمانا
كنشيبينده باشيميش چونكو او اينسان سريه
اسلان اسلاندي دئييلر اولماز اركك يا ديشي
يئري واردير اونا تاريخ دئيه اسلان سريه.

اوشاقلار دولموشدولار بیلیم یوردوندا اکینجیلیک فاکولته سینسن محوطسینه، هر بیر سین الینده بیر یازی، ثانیه لر گنچدیجه سایلاری چوخالیردی، حراست تامام آداملارین توکوموشدو اورا، بسیجین آداملارین الینده دوربین، اوشاقلاری بیر بیر فیلمه چکیردیلر

(ب) بی چیخدی تیریونا: آذربایجان، دوغما وطنیم، وارلیغیم، شرفیم ناموسوم، آنا تورپاغیم، جانیم سنه قوریان،... هیجان گوزلریندن توکولوردو.

اوشاقلار بیر بیر تیریون آلیب دانیشیردی، دویقولارین، حیسلرین، ایستکلرین دیله گنئییردیلر، آذربایجانیم، ائی داماریمداکی قانیم، ائی پارچالانمیش یوردوم، ائی پارچالانمیش یوردوم، ائی آنا دیلیم، آپارتاید الینده گیریفطار قالان اوغورلو میللتیم...

نجه فارسیمین یازیلاریندا سنی، بویوک میللتیمی آچاقلا دیرلار، نجه گونده لیکلرینده تورک میللتینه آد قویوب، اوتانماز اوتانماز یاییرلار.

اوبرنجیلر الینده یازیلی کاغیزلار، سسلری گوپو سوکوردو:

هارای هارای من تورکم

قیزیلدان اولسا قفسیم واردیر آزادلیق هوسیم

اولوم اولسونشونیزمه

منیم دیلیم اولن دئییل، باشقا دیله دونن دئییل.....

حیراست بیر آن دوری نین باغلامیر، (م خانیم) یازیلارین اوخویور، گوزلری دولوب، بوغازین قهر سیخیر، آما یوردومون آسلان قیزی بنله دئییر: (بیز میلی حاقلاریمیزین بیر دامجاسیندان بنله واز گنچمه یچییک بیز بو ائلین قوریان لاری دوشمان لارینین گوزون آچاجاییق بو کورلوق لارینین جزاسین اوده مهلی دیر)

(م خانیم) دانیشدیقجا دیزلریم تیتیر. ائله سانیرام هامی اوشاقلار من یاشادیغیم آنلاری یاشیرلار،

یاشا یاشا تورک قیزی

آلقیش آلقیش

بیردن جماعات آراسیندان بیر ایگید سسلنیر

(.....توتایدیم گوللنی دئییدیم دایان، بات سینمه، آذربایجانا دیمه)

ایران گوندلیگی اللرده وراق وراق اولور، آفاقلار آراسیندا آفاقلانیر،

هئچ کیم کیلاسا گنتمیب، تورک اویرنجیلری گلیبلر وارلیق لارین قورویالار، گلیبلر دیلر: بیز واریق، بیزی دانانمارسیز، تورپاقیمیزی بولسزده، فارسسجایا آدلارین دوندرسزده.....اورکلریمیز بیردی، اورکلریمیزده آذربایجان جیرپینیر، دامارلاریمیزدا آذربایجان آخیر، دیلیمیز آذربایجان آذربایجان دئییر.....

(د بی)(پ بی)(ر خانیم)... تیریبونا چیخیملار، آخیردا بیانیه اوخونور:

ایران گونده لیگی باغلانسین

مطلبی یازان کیشی موحاکیمه اولسون

تورک میللتیندن رسما عوزور ایستنیلسین

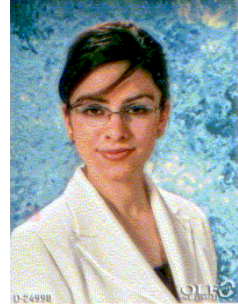
تورک دیلیند مدرسلر قورولسون،

4یل گنچیب، او گونلر هلدی یادیمدا، او گون من ایچیمدکی تام قورخولاریمی بوغدوم، فالدیم، داپاندیم اویری اویرنجیلر کیمی، دیلیمه وارلیغیما دایاق اولدوم، سانیرام اورا گلن تامام اویرنجیلر بئله دوشونوردولر: قوی سسیمیز بیرلیکده یئتیشسین فاشیزمین قولاغینا، بیلسینلر بیر میللت قاباق لاریندا، بیلسینلر بیز واریق، بیزی اولدورسلرده، یئره توکولن قانیمیز نئچه سین اویادیر،

بیلسینلر آذربایجان وار، همشه اولاجاق

همشه سنینه یم آذربایجانیم.

منه جاسوس دئییرلر آنا- زاهیده کوجا اوغلو

zahidekocaoglu@hotmail.com

سیخیشیپ قالدیم...
نفس آلابیلیم
هر یئر قارانلیق
قاچابیلیم
دونیا هانی چوخ بویوکدو
ندن سیغابیلیم
اویسا دوشلریم واردی باریشا داییر
دوشلریم واردی عدالتدن یانا
و عزمیم واردی منیم
دئیشمکدن، دئیشدیرمکدن یانا
یوللار
باشی یوخ سونو یوخ
جنته اوزانان داغلاریم واردی داغلارا اوزانان یوللاریم
آه هه! بیر گونله، بیر وطن دیکه جکدیم.
وطنیمه بیر بایراق.
چیغلیقلاریم واردی منیم
سندن مندن اوندان اوزاق
آغلانین بیتدیگی یئردیم.
و چؤکدوم سوسورام
دیلیم یوخ دانیشماغا.
بیر کند وار گؤزلریم اؤنونده
گنده بیلیم

بیر کند وار گؤزلریمین اؤنونده، یئره چؤکמוש میضراق بویو گونشین ایسیتدیگی تورپاقلار، اوچسوز بوخاقسیر
ساحالاردا قاچان بیر اوشاق وار دوشلریمده گئرمده قالان. هیهات! گئرییه دؤنه بیلیم.

ايران- اذربايجان سينيروي آراسيندا سيخيشميش بير كولتورون سسي اولمايى ايستمكله باشلاي هر شئي. من اذربايجان توركويدوم. خالقيما، سنده آنا. اويسا نه اينسانديق نه خالقدىق اورالاردا. داعوام بئله باشلاميشدى. دئوريم چيغليقلاري بئله اينلييردى. بيزه بير وطن گره كيردى، حاق، حوقوق، ياشاماق آدينا. نه كيتله لر اولدورمك نه ده فيتته چيخارماق اوزره باشلايدىق. تك بير آرزوموز واردى آنا. ياشاياقاديق. سن لايلالارينى توركچه سؤيلىه جكدن. قاردشيم توركچه دانيشاجايدى اوخولوندا. قاردشلاريميزلا سينيلاريميزدا اولماياقادي. سيخيشماياقاديق بورالاردا. نه اولاد نه آنا هاميميز دوشموشدوك ايشته بير يانغين عشقينه. سوچوم يوخ آنا. سوچوم يوخ منيم. قوودولار منى آنا. ايران'ا گيريشيمي ياساقلاديلار. اذربايجان'ا گنده بيلميرم. دوغو زنگينلي اؤدومه دي بده ليمي باتيا قاجيرام. خاچليلارين قوجاغينا. و دئوريملر بيراخيرام سنه سوسوز ياز آخشاملارينا اؤدومه ميش بدللر بيراخيرام.

اليمده خاطرلرين سادجه چيزگيسي وار، سيرتيمدا اؤردوغون يون بولوزون، قولاغيمدا دينله ديگيم رقصلرين تينيسي وار هله، تاپتازه گؤزليمي يومدوغومدا، تاپتازه تيني ايله دانس ائدن خاص جارييه لريم وار، رويالاريم وار قاورولان تورپاقلاردا، ياريم قالميش حيكابه لريم وار منيم .

يانليش بير اولكه نين اسير تورپاقلاريندا مظلوم بير خالقين سسي اولمايى قدر بيلديم من. سسسيز قويلاردا اولن مينلرجه بىك آدينا باغيرا-باغيرا اولمه يه آند ايجديم. اومورومدا مي سانيرلار وطن تورپاقلاريندان چانتامي بئله آلمادان قوولموش اولماق، اومورومدا مي سانيرلار دؤنوشو اولمادان آديملار آتماق، اومورومدا مي سانيلار آردينا باخاماماق.

من نئجه ودالار ائتديم.

منى قوودولار اولكمدن آنا.

قووسونلار! من يئل اولار گليريم، اسريم سئوديكلريمين قولقلاريندا تك- تك. ساچلاريندا دولاشيرام. بعض سرتجه ساللانيرسا آغاچلار بيلين كي حيددتيمدندير. من گونش اولار ايسيتيريمف ياخاريم اكديم توخوملاريمي، من آي اولوپ دوغاريم ايشيقلانديرارام قارانليغيمي، بولوت اولار سولاريم ياغيش اولار ديريم يارپاقلارينا تك- تك آغاچلاريمين. اولمادي يئنين دوغاريم بير كره داها بير كره داها و بير كره داها...

منى قوودولار آنا!

ياغيشلارى انگله يه مز قانونلار، گونشي، بولوتلاري، فيرتينالاري انگله يه مز محكمه لرينيز. من جاسوسام دوغوردور. يالانلاري شيكايت ائديرم حاققا. مظلومومو، ميلتيمي وئرميرم ظاليمه. من جاسوسام دوغورو، ازيلمگي شيكايت ائدن ربه.

منى نئجه دوردوراجاقلار آنا؟ رويالاريم، خياللاريم وار، دوشلریم، عشقلىريم وار دئوريملر آدينا.

منى نئجه دوردوراجاقلار؟ ياريملاريم وار اورادا، ياشانماميشلاريم وار، آلاچاقلاريم وار، دوغماميش اختياللاريم وار منيم.

هر دوغان اوشاغا وئريله جك آديم وار. آنلاتيلاجاق دستانلاريم وار. منى نئجه دوردوراجاقلار؟ اينانچيم وار هاني اينانماديقلارينيزا.

اوزولوروم البته. تاوادا يومورتاني، بيزيم قوجا خوروزون اؤتوشونو، ساري داغ چيچكلريني، بابامين ياشلي اللريني، گولوشمه لريني، سنينله گيزلي- گيزلي آغلامالاريني، تاي آرديمدان سون كز باخيشلارينيزي اؤزلر اوزولوروم، اويسا بيلسيديم سونرادان داها چوخ اؤزله يه جگيمي.

آه آنا آه! آلاچاقلارين منه وئردىگيني بو اينجه، نامرده آحي و منيم ايجيمده كي او وطن عشقي.

او نامردلر بيلير مي آنا، بيليرلر مي سئودىگيندن آيريلمايى؟
 اورگيمده بوز توتמוש قدرتمين اينجه چيغليغي و گوجومون توکه نيشي بيتيره جک مني و توم بو يئنيک
 دوشونجه لرین يئدي جدديني.
 مني وطنيمدن قوموشلار آنا! گنچليمي ساخلا بوخچالارا قويوب گوندره مزسين بلکه، آما نه اولور هاني هر
 زامان گئتديم تبه وار يا! هاني دوشموشدوم و ديزيمده ايز بوراخميشدي، اوراداكي قوجا داش، ايشته اورادا
 بيريكدير دوشلريمي، بلکه يازام سيزلار سن اورايا آنيلاريمدان قويدوقچاو.
 مني وطنيمدن قوموشلار آنا! سئودىگيم قيزي دا اونوتاجاقميشيم، گنچليگيمي ده، قاچديگيم تارلالاري،
 يايالاري، حئيوانلاريميزي، داغلاري اونوتاجاقميشيم آنا. يا سني، قارا گوزلو قادين! يا سني نجه اونوتاجاقم بونا
 نجه داپاناچاقم؟
 منه جاسوس دئيرلر آنا! وطن ايچين تهليکه اولان بير خائينميشم من، سادجه ميلتيني سئون بير عاشقم
 سانيرديم اويسا، سن سؤيله آنا سن سؤيله گرچکدن او قدر بيس بير اينسان ميم من؟

اورگيمده بير بوروکلوک بير شئير يانليش آناشيلدي.
 بو عصيان کيمه؟ کيمه گندريم ايندى؟
 يوخ، بنله اولمامالييدي

قير ادرسى- نىگار خياوى

بو اۇيكو دىرلى اينسان

محمد پورموسى

جنابلارينا تقديم اولور.

ساعات قاباغيندا دوران قادينين اينده بير شوشه گولاب، ايكي بوداق قيرمىزى قرنفيل وار. فاشقاباقلي اولسا دا اچيغلى دئييل، دالقيندى. باشينين بدنينين حركتلريندن تاكسى گۆزله-ين اداملارا بنزير. قارا شالوارينين اوستوندىن توند ياشيل قيسسا پالتو گئىنىيدير.

تبريزده پاييزين سون گونلى قيشين زلوو زلووو، قيشين پوپافوفو دئمكدير. ايلين بو چاغيندا بو شهرده قار دا ياغا بيلر ياغيش دا. گونش شاخاركن ساختالى بير گون ده اول بيلر، دونوق و بوز بير گون ده. حتا بير گونون ايچينده هاوانين بير نچه اوزونو گورمك ده اولار. بيزيم ناغيلمىزا سئچدويمىز بوگون دونوق بوز بير گون دى. بئله بير گونده عئينالى گورسنه-جك اولسا، مور چالار توند بوز رنگده گورونر.

ايكى آدديم ايره-ليله-يبب سولونا باخدى. باققال ماغازاسيندان گولابى آلاندا اللرى تيتره-بيردي. گول ساتان قادينان گوللرى آيب پولونو اوده-ينده دالبادالا اودغونوردو. باشى گيجه-لن كيمي ايدى.

آيلىب هانسيسا درنيليبه باخيرميش كيمي آياغينين آلتينا باخدى. آياغينين آلتينين بوشلوغو ايچينين آغيرليغيندان مي ايدى؟

سكوت.

اؤزونو چكيپ زورلا چيخارتي اوزون سورن بير سوكوتون بوجاقلاريندان. كيم دئير سوكوتون آنلامى راضيليق دى؟ تسليم ده دئييل. سوكوت، ساواش يا بارىش كيمي بير شئي دئييل. مرموز دي سكوت. بايراغينين بللى باشلى رنگى زادى يوخو سوكوتون. بلكه ده اونا بير بايراق ديگلدب بللى بير رنگ سئچمك لازيم.

ميندى تاكسى-يا: "مشروطه خياوانى!"

تاكسى آذر آيينين سوسقون خزللرى آراسيندان يول آچاراق ايره-ليله-دي. قاراقاباق اداملار قلمه-لرين گوموشو گؤوده-سيله بيرليكه تؤولو تؤولو گؤزونون قاباغيندان اؤتوشوردولر. دامارلارينين سسيني ائشيديردي. بوز

بيلورلارينين اوسته قاينار سو توكولورسه نجه اولور، ائله-جه-يدي دامارلارين سسي: چيق چيق چيق. چيرتمك وورسايدين قاني چيرتلاردي.

گوره--سن آداملار ائشيدير بو سسلرى؟

"باغيشلايين اوز اليمده ده-يى. اوز اليمده ده-يى. بيليرسينيز صباح نه گونودور؟"

باشينى قالديريب گويه باخدى. بوز بولودلار...

بو بوز بولودلار ناغيلمىزين هاواسينى آغيرلاتماق قصديله ناغيللاردا گلن سيمبوليك بوز بولودلاردان دئييل. دوغرودان دا او گون بوز بولودلار گويده ايچ ايچه چيتميشدى. ائله واختى ايدى دا. هاوا ياغيم- ياغيم دئييردى.

بوتون ووجودويلا آتميش ياشلى بير سوکوت بايراغينين اوجقاريندا دالغالانيردى.

بو چينارلار، قلمه-لر ، كؤهره-لر قوجامان كؤكلر سالميش سوکوت-لاردي ديه-سن. بونلار اون ايللر بويونجا گويديكجه باشى قيريليب آتيلميشدى. گويديكجه باشى قيريليب آتيلميشدى سوره-كلى. گوزه گورون بواقلارى قورودولموشدو. و آنجاق گوزه گورون بواقلارى. لاکين بو چينارلارين و كؤهره--لرين گوزه گورولمه-ين حيصه-لرى زامان اؤتدوكجه، باشدان قيريلديقا درينلره دوغرو كؤك آتاراق سارماشيقلايب، زوغلانيب، اوزو تورباغا دوغرو، درينه دوغرو گؤيرميشدى.

"مشروطه خياوانى دى خانيم!"

"بلى بلى، الليرز آغريماسين. بويورون!" الينده دورگه-له-دييى يوز تومن-لييى اوزالتدى سوروجويه. قاراقاباق آداملارين و ماشينلارين توستولو سيقتاللارى آراسيندان آتلاياراق خياوانين ساغ الينه كنجدى.

پيشه-ورى-نين ماشين نئوسى اولموشدو آناسى بير ايل گنج ياشلاريندا ايكن. فيرقه باسيلديفدان سونرا آسيب كسدى دوشدوكده، خياوانلاردا دار آعاجلارى قورولموشدو. تيره-بورانلار باشلانميشدى. دئموقراتلارى خياوانلارداكى چينارلارا، قلمه-لره باغلايب گولله-لميشديلر.

"همين چينارلار، همين قلمه-لر."

بئله اولونجا، گنج قيزين نيشانليسى اونون هله-ليک آرازين او تايينا كنجمه-سينى مصلحت گورموشدو: " بوردا قالمالييم من. هر شئيه قاتلاشماق لازيم. هر شئى دوژ-لجك تترليکجه. قايداجاقسان ائولنجه-بيک."

آرازين قيراغيندا بئله-جه ويداعلاشميشديلار. و گنج قيز جانلاريني گوناھسيسزجا گؤتوروب آرازين او تايينا قاچانلارا قوشولوب كنجميشدى او تاي.

"اؤزوندن موغايات اول! من ده برك برك اؤزومدن موغايات اولاجام." پيشه-ورى-نين باش مدعى العمومو (پراكورورو) اولان نيشانليسى، آرازين بو تاييندان او تايينا باغيريب بونو دا علاوه ائتميشدى سؤزلرينه.

هرگون، هر هفته اعدام خبيرلى ده آرازدان كنجيردى، آرازين او تايينا قاچانلارين ديلينين آلتيندا. دسته دسته اعداملار. بيرگون ده گنج مدعى العمومون دارا آسيلما خبرى آرازدان كنجيب گئدى او تاي.

مشروطه خياوانين باشي. قاراقاباق آداملارين و قاراقاباق ماشينلارين توستولو سيقناللارى آراسيندان خياوانين ساغ اليه آتلادى. باشلادى اوزو گونتيه دوغرو آيملاماغا. اماميه قبرستانى!

ساعاتا باخدى. اوچ. پاييزين سون گونلرينين ساعات اوچو فرقلى اولور او بيرى ساعات اوچ-لرله. ايللاه كى آذر آيينين ابيرمى-سينده.

قبرستانين هر ايكى قاپيسيندا بنش -آلتى الى سيلاحلى مامور دايانميشدي. آرخاين آرخاين دانيشيب گولوردولر. اصلى قاپيدا دوران مامورلارين داها جىددى و سرت اولدوقلاريني دوشونرك ايكنجى قاپيا دوغرو يۇنلدى. بو ايكنجى قاپى اصلينده قاپى دئيل، يا دا بوگون قاپى ساييلميردى. دنمك اولار دوواردا قاپى كيمي آچيلميش بير گيره-جكدى. بلكه داها گنچميشملرده اصلى قاپى بورايميش. هر ايكى قاپى قبرستانين ايچه-ريسينه گوره بيرآز يوكسك و بوتون قيرلره مسلط دير. بو يوكسلتيده دوران كيمسه ايسترسه، ايچريده دولاشان آداملارى راحتجاسينا ايزلييه-بيلر.

يئريه يئريه قيرمىزى قيرغىللىرى چانتاسينا يئرلشديرمه-يه چاليشدى. گولاب شوشه-سينى تاكسيدا ايكن يئرلشديرميشدى. نيه اوللارى گيزلتمك ايستير. اوزو ده بيلميردى. اصلينده قير اوسته گندن آدامين الينده بو كيمي شئيلرين گورولمه-سى شك دوغوران اول بيلمز. مامورلارين يانيندان سايمازيانا سوووشاركن اوللاردان بيريسى اونا ساتاشماق، سوز آتماق قصديله : "ساعت چنده خانوم؟" سوروشدوقدا ديكسيندى. اوزونو قيوراق اله آلدى. قوندارما بير تاسفله: " ساعاتيم يوخدو" دئدى. باشيني ديك توتوب هميشه-كى گلدييى قبرستان-ميش كيمي آرخاين آديملاريني مامورلارين گوزونه چكمك ايسته-دى. نيه گلدييى خاطرلاديقدا آرخاين آديملارى داها قايملاندى.

بو آن قبرستانا آياق باسان بو قادين، آناسينين ايلك سئوداسيلا ماراقلانديغى اوزوندن اذربايجان تاريخى اوزرينده بير هوسكار كيمي آراشديرمالار ياپميشدى. گيره-جه-بين اوچ آرالى پيلله-سينى ائركن ايچينده غرور، گنئيشليك حيسسى دويدو.

" بو قبرستان تاريخيميزين بير حيصه-سى. زيارتينه گلدييم بو قير تاريخيميزين بير حيصه-سى."

تاريخين بؤيوك بير ديليمي دانيلميشدى.

بو گونه كيمي هرزامان قبرستاندان خوفلانديغينا گولومسندى اوزونه. باشيني ديك توتوب، اوز اليه باسدريدغى قيرين زيارتينه گنديرميش كيمي ايريله-دى: " بورانى اووجومون ايچى كيمي تانيرام من."

دوردو و دوروشونا ائله گؤنجللى بير ژنس وئردى كى، سانكى اهل قوبورون هاميسينا بير يئرلى و شريكلى بير سالوات گونده-رمه حاليندادى. اصلينده او، آختاردىغى قيره سالوات گوندرمه-يه گلمه-ميشدى. اوز گوزويله او قيرين وار اولماسيني گورمك ايستيردى. اوزو ده بو شهرين قبرستانيندا. تبريزين. غرورونون، گؤنچينين تاريخيني آراييردى. هاى -كوليرين انشيينده دوروب گرچكلرى گورمك ايستيردى. و گوره-سن آرادىغى گرچك همين بو قيرى ايدى؟ دونيانين هانكى نقطه-سينده قير زيارتينه گيزليجه گنديلير؟ هانكى خصوصيته اولان قير باشينا گيزليجه گنديلير؟ كيملرين قيرى زيارتينه گيزليجه گنديلير؟ تاريخدن بؤيوك بير ديلم دانيلميشدى.

بوندان اۇنجه قىبرىستاندان خوفلانديغىنا گولومسندى اۇزونه بيرداھا . نئجه-ده راحت راحت دولانيردى ايندى قىبرلرين آراسيندا. بيرداھا باشدان باشلادى. وئريلن نيشانلارى بوراخىب، باشلادى بيره بير قىبرلرين يازيسىنى اوخوماغا... يوخ. يوخ. هئچ بيرى. هئچ بيرى.

" اما بورداسان. ايندى سكسن ينددى ياشين اولمايدى. آلتيمش ايل او گوندن گنجير. فالخ بير طرفدن آياغا شاخ شاخ دئه كى، من ديرى-يم و هله ده اييرمى ينددى ياشيندا."

قىبرىسىره چىخب گۇلره چكىلميشدى سانكى. قبرىستان سس-سىز بير اونودولموشلوق ننى-سپنده ياشينى داش باليشلارا آتيب ياتميشدى.

"... دئيرلر اعدام اولوندوغون سحرين آخشاميندان حاماملانيب اۇزونو حاضيرلايب-ميشسان. گئپنپ كئچنپ فوقولونو تاخيسان. پئنجك جيبوه سول دۇشون اوسته قيرمىزى قرنفيل سانجيسان. سحر آلتورانى گليب سنى آپاريلار گولوستان باغى قاباغينا. بئله شسلى، بئله ديك ديك گئدىرميشسن كى. گردك اوتاغينا حاضيرلاشان بى كيمين گئدىرميشسن. شينليينى غرورو آلتيندا اورت باسدير ائلمك ايسته-ين به--ى كيمين... ائله-سپنه گئدىرميشسن... بيليرسن، آديوى قيزما گۇتورموشم. فريدون! فريدوون... اۇزونو گۇرست منه. بير ياندان سسپن گلسين ! آديوى قيزما گۇتورموشم... ائشيت بونو، فريدون!"

قىبرين آرسىنى وئرن تانىش، " تاپا بيلمه-سن موسئيب آدىلى بير قىبرقازان وار اوندان سوروش. او دا هر آداما دئمز" دئميشدى.

- فريدونون قىبرى هاردادى عمى؟

- فريدون... تانيميرام

موسئيب عمى يه " آلتيمش ايلدى اونو آختاريرام من. نم نيشانين بوردا وئريلر منه. نيشانليسيام." دئمك ايستيردى.

دييه-سن دئدى ده. بونو موسئيب عمى-نين قيبيلان گۇزلريندن سئزدى. ياشيني دۇنده-ردى. اوجوجاغينى گوجلە تخمين ائده بيلديى قبرىستاندا آوارا باخيشلارنى سھمانا سالماغا چاليشدى.

نیشانلى. بو سۇزدن اۇزو ده ديكسپنميشدى. هاردان گلميشدى آغلينا بو سۇز. او ساده-جه آلتيمش ايل بوندان اۇنجه وطن اوغروندا جانينى قوربان وئرن بير گنجين قىبر زيارتپنه- گلميشدى. هم ده آناسينين نيشانليسى اولان گنج. اينديسه قورو قانلى قىبرلرين آراسيندا گبجه-ليب قالميشدى. يارپاق كيمين آسپردى. پاييز بوداغيندان آسيلميش يارپاق كيمين.

چانتاسينى آچيب باخدى.

"پاي گتيرميشم سئنه، بير بئله آنالىق، قادينلىق، باجىلىق گتيرميشم سئنه. نئجه قايتاريم اونلارى بيرده اۇزومنى!"

الينى بوغازى آلتينا سوردو. آسيلميش آداملارين ساللانميش آياقلارى آلتيندا دورموشدو سانكى. باش اۇرتوسونون دويونونو بوغازى آلتيندا بوشالدى. هاوادا اعدام كنديرلرينين ايلگكلىرى لنگرلنيردى.

"سَرلیب بو تورباغا اوووج باشا سووورماق گرک... گندیرم ساعات قاباغیندا یانیق کیتابلارین کولونو باشیما سووورام."

الی گتدی چانتاسینا. قرنفیللری سیخیب آزدی. گولاب شوشه-سینی آلیب قاباغینداکی قبیرداشینا چیریدی. بیر داها گۆز گزدیردی قبیرلره. جانینا سوپوق تر اوتوردو.

" قییری یوخا چیخارمیش اولسالار نجه؟ "

باشی آغیرلاندی. دنیا بویدا بیر دوپوم دولاشمیشدی ایچینه. سیخیملادیغی تورباغی آغزینا تپدی. قاباغینداکی قبیرین باشیندا اوتوروب، اوزونو سؤیکه-دی داشینا.

"همین بو داشین آلتینداسان. هه، بو داشین آلتینداسان، بیلیرم. بو تورباغین یا آلتیندا یا دا اوستونده دولانیرسان. منیم کیمین. هامی کیمین. بو قبیرلرین هامیسینین آلتیندا سن یاتیسان."

آغزی قوپ قورویبدو. تورباغین دادی، آغزیندا اولو دادی ایدی. باشلادی قاچماغا. مشروطه خیوانینا دوغرو قاچدی. اینینده بیر گۆزونه گلینلیک دونو واریدی، بیر گۆزونه قیویریق چینلی کفن. ماشینلاری، ماشینلارین توستوسونو باسا باسا خیوانین اوییری طرفینه اتلادی. هله بوداقلاردان قوپمامیش یارپاقلار لام لام دایانمیشدی. کولک اسمیردی. هاوادا بیر عصیلیک وار ایدی. جانینی قیرمیزی بیر آسینتی تیتره-دیردی. بیر ماشین تعمیرگاهی قاباغیندا تعمیرکار کیشی-یه، " فریدون سن سنمی؟" دئییه باغیردی.

آیاقلارینی یتره چیریر، باشینی توکانلارین ایچینه اوزالیدی باغیریدی:

من گلین... من فریدونین یانیندا گلیر...م...

گولوستان باغی قاباغیندایدی. نفسی چینگیندن چیخیردی. تاکسی-یا ال فووزادی: امامیه- قبرستان...

تبریز. 1384

قادین. آزادلیق. اولوم...- زومرود یاغمور

zumrut.yagmur@yahoo.com

اری سفره چیخیردی. قیسا سفر اولاجاقدی اری اوچون. اما قادین اوچون بو سفر بلکه ده گلیشی اولمایان گنیشدی... سنویب سنودیگینی، اونون یانیندا خوشبخت، یا دا بدبخت، یا دا راحت، گونده اولدوغونو آنلایاجاقدی. کیشی بوتون بونلاردان خبرسیزدی، اما قادین هیجانلا تک قالاجاغی زامانی گوزلییردی...

سفره چیخان چیخاجاقدی، اما قادین کیشی دن سونرا روحونون هانسی سفره چیخیب، هانسی ساحلده بند اولاجاغینی بیلیمیردی. اوزون ایللردی اوزون دن آیری دوشموشدو، داها دوغروسو، اوزو دئییه بیر شئی قالمامیشدی، هر شئی عادیلیگین قانونلارینا ائله تابع اولموشدو کی، باشقا یاشاماق فورماسینی اونتموشدو، سیرادان، قنیری عادی دوشونمک دن بئله قورخوردو، سون واختلارا قدر... چونکی آردین دان دئیرنسیا، اری نینسه بئزگین لیکه "گیچ لیک" آدلاندیردیگی حال گلیدی. اونا گوره دوشونموردو، ساده جه حیاتینی گونده لیک دئییلن ایشلرله اؤتورمه یه چالیشیردی...

حیات نه ایدیسه، اوندان کناردا ایدی...

ایندیسه او ارین دن کناردا اولماق حاقیندا دوشونوردو، ایللرین یاراتدیگی وردیش لردن قوپماق، حیاتینی، هیجانلارینی آدی لیک دن قورتارماق ایستییردی...

او گوزگودکی عکسینه سنویملی-سنویملی گولومسمک ایستییردی...

او گوزگودکی عکسینی سنومک ایستییردی...

او گوزگودکی عکسین دکی یورغونلوق و اوزوجولویه نیفرت ائدییردی..

او بوتون بونلارا تکجه اری نین سبب اولدوغونو دا دوشونمک ایستییردی، ساده جه اری نین یانیندا حیاتلا اوزیه اوز دایانا بیلیمیردی. چاریشا بیلیمیردی، کیمینسه آروادی کیمی قلبینه وورولموش قاندالار اونون قادین لیغینی ازیب آروادلیغین کؤله سینه چئورمیشدی...

او، قادین اولدوغونو خاتیرلاماق ایستییردی. قوی کیمسه بونون فرقینده اولماسین، کیمسه اونو آنلاماسین، گورمه سین، اما گوزگودن اونا قادین اولان بیر بیلانسین...

او بونون حسرتینی چکیردی...

او واردی... سادهجه اونودولموشدو.

کیشى سفره چيخیردی، بیر شئی آنلامدان...

قادینسا هیاجانلی ایدی...

او بو اوچ گۈنده اۋزونو آنلایا بیلجکدیمی، نه ایستدیگینی قطعی لشدیرجکدیمی... ایندی لازیم اولان بو ایدی...

قاپی آچیلدی. کیشى ساغوللاشیب تلسیک آدیملارلا اوزاقلاشدی. قادین اوزون مدت قاپیدا دایانیب ارینین آدیملار سس لرینی دینلهدی. دالیندان. " گۈره سن اریم منیم اوچون آخیرینجی دفعه نه زامان داریخب" دوشونجه سی نین ایچینه دولدوردوغو کدرین قارشى سینی آلا بیلمه دی و بو حالا نیفرت ائده-ائده قاپینی باغلاییب مطبخه کئچدی. آخی او نیه ارینین اونون اوچون داریخاماسینی، سئوممه سینی، آنلاماماسینی، دیرلندیرمه سینی، داها نه بیلیم نلرسه دوشوننده کدرلنمه لی ایدی. اری حیاتی نی بونلارسیز، سادهجه ساکیتلیک دئییه بیر شئین مؤوجودلوغو ایله قوروب یاشاییردی، ندن او حیاتی نی بیر کیشى نین اونا بسلدیگی، یا دا بسلدیگی هیسس لردن آسی لی ائتمه لی ایدی...

قادین بوندان قورتولمالی ایدی. اونون حیاتی نی ارینین دوشونجه لری، اونا موناسیبتی یۇلندیرمه لی ایدی...

او حیاتی نا ساهیلنمه لی ایدی...

کیمسه نین تأثیرى، کیمسه دن گۈزلنتی اولمادان...

ایندی اونون اوچون بو آزادلیق دئمک ایدی و او بو آزادلیقلا نه ائدجینی هله بیلمه سه ده، هیاجانلی ایدی...

قادین بو آزادلیق دان ایللر اۇنجه ائله آسانلیقلا ایمتینا ائدیپ ارینین کۈله لیگینی قبول ائتمیشدی کی، سانکی بونولا راحتلیق الدهه ائدجینی دوشونموشدو، اما او وئردیکجه اری آلیب ایستیسمار ائتمیشدی، نتیجه ده او بو حالا گلیمیشدی...

ایندیسه اونون کۈله لیگینه آلیشمیش ارینه نه اونون کۈله لیگی، نه فداکارلیق لاری، نه آروادلیغی، نه اینسانلیغی، نه ده هیاجانلی لازیم ایدی...

او بیر هئچ ایدی، ارینین بیر باخیشی ایله احوالی پوزولان، ان کیچیک آرزوسونو بۇیوک بیر "ساواش دان" سونرا، آرتیق هوس دن دوشموش حالدا الدهه ائدن، ان کوبود ایشلری گۈروب قابالاشان اللرینه باخیب کۈکس اۋتوروب ارینین سادهجه نسه دئمک خاطرینه دئدیگی سۈزلری دینلهدی جیگین لری دوشموش شکیلده یئریین بیرى ایدی... او اۋزونو چوخ داندى سئومیردی. عزیزلمیردی، ممنون اولموردو، سئوینمیردی، حتی اۋزونه مخصوص کدری ده یوخدو اونون...

قادین آنجاق اونون اولان کدری دویماق ایستیردی، آنجاق اونون ...

هئچ لیک دن هر شئی مسافه نه قدر ایدی، بونو بیلمیردی، بلکه هئچ یوخدو بو مسافه. بلکه هئچ، هر شئی دئییه بیر شئی ده یوخدو، اما قادین داها اولدوغو کیمی اولماق ایستمیردی، اونین اوچون هر شئی اولان بو ایدی...

قادين بوتون گونو دینجلدی، نیه؟ بيلمیردی. سانکی گئجه نین دوشمه سینی گؤزلییردی، هر شئی گئجه نین قارانلیغیندا تنهالیغیندا، سسسیزلیگینده، سوپوقلوغوندا گیزلنمیشدی، بو گئجه اونون ایلك گئجه سی اولاجاقدی، اؤزونو اونودان دان بری ایلك گئجه سی اولاجاقدی کی، تک اوتوروب تنهالیغینی دوشونه جکدی، کدرینی آختاراجاقدی. ایچین دکی کیمسه سیزلییه ساریلیب یانا جاقدی، یانا جاقدی، اؤله جکدی، سابه یئنه یئنی دن دیرلجکدی...

اما بوتون بونلار او زامان اولاجاقدی کی، قادين اری اوچون داریخمادیغینی حیس ائدیپ امین اولاجاقدی...

بو، آزادلیق ایدی...

خوشبختلیک یوخ...

آزادلیق...

هر آزادلیق اینسانی خوشبخت ائتمیر...

هر خوشبختلیک اینسانی آزاد ائتمدیگی کیمی...

قادين آزادلیق ایستییردی داها... خوشبختلیک دئییه بیر شئی یوخ...

قوی عذاب اولسون او آزادلیقدا...

قوی کدر اولسون...

قوی تنهالیق اولسون...

قوی تلاتوملر، فیرتینالار، گؤز یاشی، نیسگیل اولسون...

قوی آدی لیک، بسیت لیک، ساکیت لیک اولماسین...

قوی عصیان اولسون!

قادين اعدام حاضر ایدی...

هر شئی اونون اولسون، اؤزو اولسون، اؤزونو کو اولسون...

اولانلارین کؤله سی اولاجاقسا قوی او کؤله لیک ده اؤزونون اولسون!

گئجه گلدی، نیسگی لی، کدری، تنهالیغی، سوپوق لوغو، قورخوسو، مجهول لوغو ایل...

قادين اونو قارشیلادی، هر شئیینی یاشادی و یولا سالدی...

او، آزاد اولدوغونا عمین ایدی...

داریخمایشدی...

كدرى نين، نيسگىلى نين نيسگىلىنى، تنهالىغى نين تنهالىغىنى، قورخوسونون قورخوسونو ياشاميشدى، اما هر شئى نشه ايله ياشاميشدى، هزله دئيل، اينسانى، قادينلىق روحو ايله سئوينچلى ياشاميشدى...

گونشى باشقا قارشىلادى. ارى نين اهوالىنى دويمادى، اهوالى يوزولمادى، سؤزونو ائشيتمهدى، سؤزلىرى آجىلاشمادى، شيرين قالدى، گؤزلى لاقئيدلىك گؤرمهدى، پاريلتى سيني ايتيرمدى...

ارينه " گلمه، داها قايتما" دئسين مى، يوخ، گله جكدى، فاييداجاقدى، قادي نين دئديك لرينى عادى كاپيرز قبول ائدجكدى... "بلكه ده اؤلسه، ياخشى اولار،" اوندا هر شئى اؤزلوگونده حل اولونار، گليب گئدن لرى يولا سالان دان سونرا بير او قالاچاقدى، بير ده اؤزو... اما فيكرى اونا اينسانى، اخلاقى گلمهدى، آزادليغى نين ايلك گونونه بئله باشلاماق ايستميردى، بو يئنه كيمسه دن، هانسيسا دوشونجه دن، گؤزلنتى دن آسى لى اولماق ايدى... نه اولاجاقدى، نه ائدجكدى... ارى ايله بيرگه اؤز آزادليغىنى قورويا بيلجكدىمى...

او گئتسينمى... يوخ. گئدجى مكان يوخدو، بو ايللر عرضنده آزادليغى اوچون هازىرلانمايميشدى... بس نه ائتمك...

قادين قالخدى. گئيينيب گوزگونون قارشى سينا كئچدى. اؤزونه گولومسوندو... اؤزونو گنج هيسس ائتدى و بون دان دويدوق لارينا، دوشونجه لرينه آزادلىق وئردى، دوشوندو، هياجانلاندى، سونرا دا ساچ لاريني كوربينه آتيب قاپى دان چيخدى.

هر شئى گؤزلىدى، او بونون فرقينده اولدوغونا ائله سئويندى كى، حتى كؤورلدى، ايللر اوزونو بونو دويمادىغينا گؤره تأسف حيسى اونو اينچيتدى، اما بونا ايليشيب قالمادى...

گونش اونا، او گونشه گولومسونوردو...

هياجانلى ايدى، كوچنى كئچمه يه تلسدى، يانين دان اؤتن ماشين دا اونون كيمى تلسيردى دئيه جن، كيمسه بير-بيرىنى گؤزلمهدى، قادي نين سون هيسس ائديگى اونا دين آغير ضربه اولدو...

قادين آزادليغى نين ايلك گونو اؤلدو...

باجینین آدینی اوزومه قويدوم- رباب سلطانی

قورخا قورخا یان یوراما باخدیم . کیمسه کوچه ده یوخ ایدی . آرخاین اولدوقجا کوچه یه گیدیم . تابلو مطبیین سول دونوش ده اولدوغونو گؤستریردی . بو یانا دوندوکجه کوچه قاپالانیردی . اوره بیم از قالیردی یئرینده ن قویا . قاپی یاریم اچیق ایدی . زنگی چالمادان حیطه گیدیم . ایچه ری ده اغ داشلی ایکی قات بیر بینا وار ایدی کیمسه حیط ده یوخ ایدی سس سیزلییینده ن قورخدوم حیطین ساغ یونونده یام یاشیل بیر باغچا گؤرونوردو قوخوسو حیطی ساریمیشدی . بیر از ایره لی گئتدیم بیر ان بینانین اشاغی قاتیندا اولان بیر قاراژین قاپی سینین اوستونه یاپیشدیریلیمیش بیر یازییا گؤزوم ساتاشدی

"ایچه ری گیرمه ده ن زنگی چالین لوطفن"

قاییدیب حیط ده ن ائشیگه چیخدیم زنگلرین هر ایکی سینیی چالدیم کیمسه سس وئرمه دی . یئنه چالدیم

اؤز اؤزومه دئدیم: اولمایا برق کسلیمیش اونا گورا جواب وئرمیرلر

یئنی ده ن حیطه گیدیم باساماق لاری قالخب دهلیزین قاپیسینی چالدیم بیر از سونرا پنجره لرین بیرینده ن بیر اورتا یاشلی قادین باشینی ائشیگه چیخاریب دئدی: بوبورون نه ایشینیز وار؟

دئدیم: دوکتور واردی؟ ویزیت ایسته بیرم

بونو دئییب دهلیزین او باشینا ، اورتا یاشلی قادین اچان پنجره یه ساری گئتدیم .

بیر از دایانین ، اورتا یاشلی قادین بونو دئییب پنجره نی یاریم اچیق قویوب ایچه ری قایتدی . گئتدیکجه قورخوم چوخالیردی اغزیمین سویو قوروموشدو ائله سانیردیم کیمسه اوره ییمی سیخیر ، اوره بیم یئرینده دئییل دی . دوکتورله نجه دانیشاجاغیمی بیلیردیم . کئشگه منی یاخشی دوشونه لعنت اولسون سنه

خانیم خسته خانایا گنتمیش ، ایکیندی گله جک . اورتا یاشلی قادین بونو دئییب پنجره نی باغلادی .

باساماق لاری ائندیم حیطین قاپی سینیی یاریم اچیق قویوب کوچه ده ن خییاوانا ساری یورودوم

قیشین سازاق چالان گونلری نین بیر سی ایدی . ایکیندی ؛ ساهات دؤرد ده ؛ سنله گؤروشه جکدیم . دئمه لی بو سنله ایلك گؤروشوم اولوردو . اوزاماناجاق یالیزتلفوندا سسی نی ائشیتیمیشدیم . سنی گؤرمه یه تله سیردیم . من قیرمیزی اورتوبومو اورتوموشدوم . دوداقلاریم دا قیرمیزی ماتیک وورموشدوم . یئندی گؤز کورپونون اؤنونده دایانیب ، سنی گؤزله بیردیم . اوزاق دان سنی گؤردوم گلیردین اوزون بیر قارا پالتو گئیمیشدین اوجا بوی و اریق ایدین . سنی گؤرجه بین من چاشدیم . ائله ساندیم یاناقلاریم اود توتوب یانیر . بونو سن بیلیم گولدون . جانیم گل اوتور ماسا اوستونده دئییب الیمده ن یاپیشیب منی اؤزونه ساری چکدین .

نه قدر اللرین سویوق دور دئدین

سونرا سويوقدان بوزارميش اللريمى اووجلارينا الدين .اللين ايستى ايدى و منه نه قدر بو ايستى خوش گلدى
ائله سانديم اووجلارين دونيانين ان سيجاق يوواسى دير.

ساققاخانا كوچه سى نين باشيندايديم. ساققاخانانين اؤنونده نئچه ارواد شام يانديرديلار شام ساتان قوجا
كيشى راديو وا قولاق اسيردى اؤنونده ن كئچيب كوچه يه گيرديم. دولان با دولان كوچه لر ده ن بير بير سووشوب
الا قاپى يا چانديم. ساغ يۇنده بيرينجى تابلو دوكتورلرين بورادا اوتراق ائله مه بينى گؤستيردى.

هه ائله اوردولار بورادان باشلايير دئديم.

سؤزومده ن گولمه بيم گلدى انجاق گوله بيلمه ديم بير از دوداقلاريم قاچدى.

اؤز اؤزومه دئديم: داوينچى هاردا منده ن بير رسيم چكه. اند ايچيرم منيم رسيميم زكوند گولومسنمه بين ده ن
داهى باهالى اولار. ايلك گوردويوم مطب بير اسكى بينا ايدى. اورتويومو قاباغا چكديم. درين ده ن بير نفس چكديم
اؤزومو چوخ توختاق گؤستر مه لى ايديم. تاختا قاپينى دويوب ايچه رى كئچديم. ايچه رى ده ماسانين داليندا بير
گنج قيز اوتورموشدو. اوندان باشقا، كيمسه مطبده يوخ ايدى. قيزى سالاملاديم.

بويورون نه ايشينيز وار؟ گنج قيز سوردو.

دئديم: دوكتور واردى؟

گنج قيز دئدى: ياريم ساھاتا گلر بير از بوندان اؤنجه زنگ اچميشدى دئدى يولدادير.

ياريم ساھاتا، اوندا بير از بو ارالاردا دولانيم سونرا گله رم اوتورسام داريخارام

اؤزون بيلرسن انجاق دوكتور كسين گله جك ايسته سن ويزيت وئريم. قيز بونلارى دئييب ماسانين دالينداكى
كئشونو اچيب دفترينى چيخارتدى.

دئديم: ويزيتى نئچه ائليز؟

سوروشدو: سيغورتا وارين؟

دئديم: يوخ

دئدى: بئش مين تومن

چانتامدان بئش دنه مينليكى چيخارديب قاباغينا قويدوم

سوروشدو: ادنينزه دى ؟

اؤز اديمى دئمك ايسته ميرديم. منيم بورايا گلمه بيمى ايسته ميرديم كيمسه دوبا. تئز بير تاخما اد تاپمالي لى
ايديم سنين كيچيك باجينين ادিনি خاطرلاديم .

دئديم: سولماز عزيزى يم، خانيم

باجینین ادینی اؤزومه قويدوم هر يئره گنتسم بو ادلا ويزيت الاجام سن منيم ابریمی توکدون منده باجینین ادینی پیس ائله یه جه یم.ایاخچی دان ساغوللاشیب مطبده ن ائشیکه چیخدیم کوچه ده هئيله گل گنت یوخ ایدی .اوره یم داغداغایا دوشموشدو ائله دوپوردوم بوغازیمدا بیر تیکه قالمیش. سنده ن ایریلارکن بو قورخو منی ساریدی.ایلك سایمادیم اخی بئله بیر ایشین باش وئرمه یی عاغیلا سیغماپیردی اوندا اؤز اؤزومه دئدیم نئچه گون دؤزوم هله گؤروم نه اولورا ولا بیلسین دوروموم دئیشیله اوچ دؤرد گون ده دؤزدوم سونرا گؤردوم یئنه دوروموم دئیشیلمه دی داهی یاواش یاواش نیگران اولدوم اوتوروب حئسابلادیم کئچن دؤنه نه زامان اولموشدوم؟اهان دوز اوتوزالتی گون بوندان اؤنجه هر ایکی سینین اراسی دا ایگیرمی بیر گون اولور نهایت بیر ایکی گون اویان بو یان اولور انجاق ایندی اون بنش گوندور دالی توشوب بئلم زادیمدا اغریمر هر دؤنه ای باشیما نئچه گون قالاندا سانجی قارنیمی،بئلمی دوغرایار ایلك گونلراغریدان گوندلیک ایشلریمه ده یئتیشه بیلرم.

کوچه نین دیینه چاتمیشدیم ساهاتا باخدیم یاریم ساهات اولاردی ائشیک ده ایدیم. داهی قایتمالی ایدیم گلدییم یولدان مطبه ساری قایتدیم.

ایچه ری ده ن های کوی سسی گلیردی بیر قیزین دا اغلاماق سسی بو های کویه قاریشمیشدی ایاخچی ماسانین دالیندا دئیل دی نئچه چرشابلی قادین ایچه ری ده اوتورموشدولار دوکتورون اوتاغینین قاپیسی یاریم اچیق ایدی ایره لی گئدیپ ایچه ری باخدیم ایکی اورتا یاشلی قادینی گؤردوم انجاق اونلار اغلامیردیلار دوکتورون سسینی ائشیتدیم حیرصه دانیشیردی:اولماز،بو ایش یاساق دی، منه اغیر باشا گلر.بو ایشی گورسم اؤزومو گودازا وئرم.تکجه یولو بودور اوغلاندا شیکایت ائلییه سیز

قادینلارین بیری سی دئی:اوغلانی تاپا بیلمیریک،کند ده ن قویوب گنتمیش

باشقاسی دوکتوره یالواریردی:

خانیم دوکتور باشینا دولانیم قویما ابریمیز توکوله،ائل اويا اوزوموزه توپورر.اتاسی دئییب بو قیزی بو تهر ائوده گورسم، باشینی کسه جه یم. الله بالانی ساخالاسین خانیم. بیزیم ایشیمیزی بیر تهر ائله الله ایشینی راس گتیرسین

دوکتور سسینی اوچالتدی:اولماز.اوشاق ایندی التی ایلوق دیر من بیر ایش گوره بیلمه رم گئدین بو شهر ده اختارین من یوخ هئچ دوکتور ده سیزه بیر ایش گوره بیلمز. اوشاق بیر ایکی ایلوق اولسایدی اوندا بیر تهر ائلییه ردیم انجاق ایندی اوشاق چوخ یئکه دیر.

اغلاماق سسی اوچالدى

بو غلطی ائلیینده اغلابیردین ایاخچی، قیزا دئی

یانیمدا اوتوران گنج قادین دا دئی:اوندا فئندیلی چالیردی

قیزین سسی بئینیمده گومبولدا بیردی. گئتدی که اوره بيم بولانیردی از قالیردی قوسام بیر ان اوره ک دن ارزی ائله دیم قارنیمین ایچینده اولان هر نه وار اغزیمدان ائشیگه توكوله اوند هر نه چوخ هاساد قورتارادی. الیمی اغزیم توتوب نچه دونه اؤگه دیم. قارشیمدا اوتوران قوجا قادین سوردو: ایلکین دی؟

قوجا قادینا های وئرمه دن باشیمی دووارا سؤیکه ییب، کوكوسومو اوتوردوم. یانیمدا اوتوران قادین الیمی چینیمه قویارکن دئی: داریخما، هامی ایلک گونلر بئله اولور. انا اولماق هاساد دئیل.

انا سؤزونو ائشیتدی که بیر تهر اولدوم. یانی من ایندی انا اولموشدوم؟ لذت دیدوغوم چاغ بیر ان سهو ائتمه بيمدن یارانمیش بیر اوشاغین اناسی منه دئمک اولار می؟ بیر ان قارنیمدا اولان او اوشاغدا ن ائله ایرنیم بویله کی ایسته دیم الیمی بدنیمین او دئشیگینه سوخوب قارنیمین ایچینده ن اونو چیاریب ائشیگه اتام بئله اؤزومو و او یازیق اوشاغی قارا طالع ده ن قورتارام.

قادینلارین بیری گنج قیزین اینده ن یاپیشیب ائشیگه چیخدی بیری هله ده دوکتوره یالواریردی. قیز اون دوردا، اون بئش یاشیندا گؤرونوردو. ندنسه او قیزی دونیا دا اؤزومه ان یاخین اولان کیمسه دیدوم. اونا و اؤزومه یازیقلیغیم گلیردی گله جه بینی چوخ هاساد جیزماق اولاردی.

سنه دوشوندوم ایندی هاردا دیدین؟ سنی اندیقجا داهی چوخ اوره بيم بولانیردی. بیزیم ارامیزدا هر نه قورتارمیشدی ائله بو ساده لییه دئمیشدین بوردان گندجکسن اوزاق بیر یئره. نم نیشان دا قویما یا جاقسان.

کاغیزی گؤسترمیشدیم الیمده ن الیب حیرمیشدین دئمیشدین: منی قورخودورسان، بو کاغیزی روشوت نن یازدیرمیشسان.

دئمیشدیم: سن منه سؤز وئرمیشدین. دئمیشدین بیر ایا منله ائولنه جکسن. سنی بوشلاما یا جغام. ابریم گئتسه ده، اینده ن شیکایت ائله یه جه یم.

دئمیشدین: سن هئچ یوخ ییه بیلمزسن سنده ن بؤوکلری منه بیر ایش گوره بیلمیرلر.

من اغلابیب یالوارمیشدیم. سن ایسه منه یامان یوز دئمیشدین.

ایکینجی قادین دا ائشیگه چیخدی. یابلیغینین اوجویلا گؤزلرینین یاشینی سیلرکن، باشقاسینا دئی: نه قدر یالواردیم بویون المادی قورخور دئییر اول بیلسین کندلرده اولان قابیله لر بیزه بیر ایش گوره بیله لر. مطبده اوتوران قادینلارین بیری گنج قیزا ساری دئی: دردین بیر اینه یه باغلی دیر اونو تاپسان ایشین دوزه لر. ایکی قادین گنج قیزلا مطبده ن گئتدیلر. دوکتورله گؤروشوب دانیشماغیم فایداسیز ایدی. بو قیزا بیر ایش گوره بیلمه دی منه ده گوره بیلمز. ارتیق بورادا اوتورماغا دا حوصله یوخ ایدی ویزیت اولونمادان دوروب گئتدیم مطبده ن ائشیگه دوکتورون، قادینلارین بیری سینه دئی: سؤز بئینیمده فیرلانیردی" کندلرده کی قابیله لر اول بیلسین بیر ایش گوره بیله لر.

قادينليغين گير دادى- فرانك فريد

دوغوم سانجيسيلا بله شير دوغولاريم

سينيق وار - يوخوم، توربا چينيمده

اودوب - اودوزدوقلاريمي

ساليب چيخماغا بنش بارماغيم وار

و آلتينجيسى: كئيميش اليم

قادينليغيمين گير دادى آغزيمدا

سرتليك اووجومدا

عطير ايبي بورنومدا

فيت سسى قولاغيمدا

گوز به ييمده آما

گۆي قورشاغينين بيرله شميش بويالارى

گونش و يئر كوره سى

ات - داش ائله بيره م ايستى - سويوقلوغومو

گونش دوغور

من يويانميشام.

آرزولار اتلي- نىگار خياوى

هئي...!

آرزولارين اتليليي!

آرزولارين اتليليي!

من آرزولار اتلينه

گلين اولماق ايسته ديم

اوزاقلاردا

اوزاق- اوزاق زيروه لرده

يووالانماق ايسته دي توراجيم

اوچار قانادينا داش باغلاندي

آغير- آغير

داغا سؤيكة نمك ايسته دي

دومان- چيسكين،

پرده- پرده قاتيلاشدي

اوجالدان قانادلار

اوجوردان آرزولار

دووارلي اتلارين

عدالتسيز بوجاقلاريندا

يارالاندي

كورلاندي.

سارى بير قيز- اولكر اوجقار

او ارادا بير گوز-للميشديم
انام يانينا ساليب، تولىلارا آپايردى
اؤبونه-اؤبونه قاپىلاردان كئچيردىك، ايكي محتشم قادين!
انام سارى بير قيز ايميش
سارى سوسار دئيردى فونشولارى
دانلاپاردى آجىقلاندا نهم: "جمالى دا يوخو
آلاهدان اؤتور ائوى بيخيلميشين بارى"
قالدى قالدى اوتوز ياشيندا بيردن گوز-للىدى
توى گنجهسى انامين اوره-يپندن كئچنده غريب گوزل قيز!
گنت-گنده گوز-للىدى
ساجلارينا دن دوشدو ده گوزللىدى
قپ-قيرمىزى خينا قويدو ساجلارينا گوزللىدى
گوزللىدى
گوزللىدى
...
من ده او ارالاردا بير گوزللميشديم
اينديسه سارى بير قيزام!

قاشقاي يوردو- راضيه كاظمي قاشقاي قادين لاردان

Sen Araz çayından geçmemişeñ sen?

سن آراز چاييندان گئچمه ميشنگ سن

Körpeleriñ etteginde yaymamışeñ?

كوربه لرينگ اتگينده يايمة ميشنگ سن

Ayrılığa çana sebri çox ellim

آيريليغا قاناھ صبري چوخ ائليم

Döndüg içi bir körpü vurmemişeñ sen?

دوندوگ ايچي بير كوپرو وورمه ميشنگ سن

Dine dine de ki seni satdılr

دينه دينه ده كي سني ساتديلار

Hürmetiñi boyun ardına atdılar

حرمتينگي بويون آردينا آتديلار

Özleri ve yaşıl yanan gözleri

اوزلري و ياشيل يانان گوزلري

Çadırleri kend etdiler çoyunları satdılar

چادرلري كند ائتديلر قويونلاري ساتديلار

Kim döşledi senin torpağını ata

كيم دوشله دي سنين تورپاغين آتا

Dedü ged ged o uzaq yollara

دئدي گئد گئد او اوزاق يوللارا

Dalınca aşiqinen sazi yollaram

دالينجا آشيقينين ساري يوللارام

Çölden yolla ara düşen dağlara

چولدن يوللا آرا دوشن داغلارا

Qaşqa çemen bağçasiniñ alması

قاشقا چمن باغچاسينين الماسي

Çölden dağa yüreğimiñ parası

چولدن داغا اؤرگيمين پاراسي

İnanma ki bir gün senden ayrılıam

اينانما كي بير گون سندن آيريلام

Çağırinen çörek yüreğimin faydası

چاغيرينن چوره گ اوره گيمين فايداسي

Menden sora bu bağ o bu üzümmler

مندن سورا بو باغ- و بو اؤزوملر

Gelinlerin ağı boyunu o düzümler

گيلنلرين آق بويونو و دوزوملر

Menden sora vefa kimsede görme

مندن سورا وفا كيمسه ده گورمه

Qardaş olmaz mene özgeler

قارداش اولماز منه اؤزگه لر

Meni qovduñ olduz olañ göylere

Yere vurdiñ el tapmayam ellere

Bezenmiş gelin tek güzel iy varıñ

Yel eseydi tutiyañı gözlere

مني قوودونگ اولدوز اولانگ گۆيلره

يئره ووردونگ ال تاپمايام اللره

بزنميش گلين تك گوزه ل ايي وارينگ

يئل اسه ايدي توتيانگي گۆزلره

منيم آي غملي ديليم ! -معصومه صادقي سپهر- رزن شهه ريندن- همدان

منيم آي غملي ديليم !

درده بورونموش

سنه چوخ دردلي سؤزوم وار

سنه ايللر بويو قان آغلاماغا بيل كي گؤزوم وار

داخي دوستاقللي گؤنول ايچره كؤزوم وار

سن آتامين ديليسي ن ، هم ده آتامين

ائليمين ، ميللتمين ، كيمليميمين

بايراغي سنسه ن

توركلوپون شانلي نيشاني

اولاماز نازلي ديليم من سني آتام

اؤزگه لر ديلينه ، ياد ائللرينه من سني ساتام

سني آلداتماييرام

سني ايچدن سنويره م

سن اكر سولغون اولاسان ، سولاسان

گؤزليم گؤز ياشيني دالغالارام

ظولمه قارشى آخارام

كؤزه ره ن گؤكسوم اوديله ياخارام

ظولمه سون نوقطه سيني قويمالييام

سنه من آند ايچه ره م

آخي تورك'ون تورونو

آنا "تومروس" قيزيام

آي منيم غملي ديليم !

درده بورونموش

سنه من آند ايچه ره م

سنه من آند ايچه ره م

آراميزدان گنج ياشدا كؤچوب گندن ائلناز نسنوه

توخونمادي سنوگيميز

ديله ييميز، ياريمچيلىق اوره ييميز

او سحر

دئيرم يوانين باشيندا توتساق

قاپيني آچماماليديق

بير بارداق سو بئله ...

هئي،

داغيلدي توخودوقلاريميز

ديله ييميز

ياريمچيلىق اوره ييميز

داغيلدي سنوگيميز

بوگون،

ال اله توتوشوركن

يالانجي دويغولارا پاي اولدوق

گل!

آياقلاريمين ايزي ايله گل.

اورايا

هئپ ايسينديغيم بئره

ياني اوره ييمه

ديله ييمه

دويغولاروما

گل!

ايسينديغيم بئره گل

بالاجا قارابالیق 1- مهسا مهدیزاده

بالاجا قارابالیق 1

اولمامیشدیم

یوخ

آما

آرازین

ان درینیدیم

بوغولمادیم نم نیه

تویومدا اولدو هله

کیمیله ائولندیگیمی اونوتدوم

آما

ایندیسه

گبه یم گبه

بوگون یارین دیر

اوشاغیم گله

بالیق اولمامیشام هله

آما

بوغولمامیشام دا

آرازین ان درین لرینده

اوشاغیم دا ائله آرازدا

دوغولاجاق

او

کسین لیکله

بالاجا قارابالیق اولاجاق

2

گلین دونوم

نه فلسفه ده چؤزولور آنلامین،

نه یاشام یاسالاریندا یاشاماق اولور سنی

ان گوزل لری اوتان دیر،

ان دلی اورکلری اوسان دیر

سنوگین

نه اولوم دور

نه دیریم،

سنه من

سنوگیلیممی؟

جانيممي؟
ياشاميممي؟
تازيممي؟
نه دئيم؟
ياشاماق اولمايير
سنينله ده
سن سيز ده
ياشاماماق دا اولمايير
سنينله ده
سن سيز ده
سن
من دن اوزاق
منيمسن
سن
گلين دونوم
كفنيمسن
سن
اوز اولويوم
اوزومسن
سن
بير ديليم
بير سوزوم
وطنيمسن

سالام آغا! -مليحه عزيز پور

واختين خئيير

نجه سن؟!

(گۆزلريني گۆرسم اۆپمك ايستيه جكسن مني هه؟!)

جججججو...

گونورتا يورغونلوغوندا

فاحيشه گولوشونه بنزه بير دوروشوغون...

سالام آغالار!

نجه سينييز؟!

(گۆزلريمي گۆرسنيز،

اۆپمك ايستيه جكسينيز بير- بيرنيزي ... دئييلمي؟!)

هه...

چيمچه شيرسينيز هوسينيزدن!

سلام!

نجه ده اۆپولمك ايسته بيرم

خياوانين سولوقلو دوداغيندان

بيلمه بيرسينيز آما.

واخ...واخ...واخ

پيسديكلي باخيشلارينيزدان

هله ليك.

